

FAIPAR

A FAIPAR MŰSZAKI FOLYÓIRATA 1980. JÚNIUS * XXX. ÉVF.

6

FAIPAR

Szerkesztésért felelős:

RIEPPERGER LÁSZLÓ

Szerkesztő bizottság:

Botka Zoltán, dr. Cziráki József, Glatz János, Halász László, dr. Jávorfli Tibor, Lele Dezső, dr. Lugosi Armand, Matlák Zoltán, Molnár Ferenc, dr. Petri László, dr. Somkúti Elemér, Somogyi László, Strobl Kálmán, Sümeghy Gábor, dr. Szabó Dénes, Száraz Lajos, Szvetkó Nándor, Vernes István.

Szerkesztőség címe:

Budapest V., Anker köz 1—3. Tel.: 229-378

Kiadja a Lapkiadó Vállalat,
1073 Budapest, Lenin körút 9—11.
Telefon: 221-293
Levélcím: 1906 Pf.: 222.

Felelős kiadó:

SIKLÓSI NORBERT
igazgató

Réval Nyomda Egri Gyáregysége, Eger.
80. 1674
F. v.: Vlicsek János.

Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál és a Posta Központi Hírlap Irodánál (postacím: Budapest V., József nádor tér 1. — 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96 162. pénzforgalmi jelzőszámra.
Külföldön terjeszti a „KULTÚRA” Külkereskedelmi Vállalat. H—1389 Budapest. Postafiók 149.

Előfizetési ára fél évre: 72,— Ft

Egyes szám ára: 12,— Ft

Megjelenik: havonta.

Index: 25 281

HU ISSN 00146897

TARTALOM

Dobrotka László: Köszöntjük a 30 éves Faipari Tudományos Egyesületet	161
Strobl Kálmán: A Faipari Tudományos Egyesület 30 éve	163
Mészáros István: A Magyar Faipari Szövetség három évtizedes fejlődése és tevékenysége a Faipari Tudományos Egyesületben	169
Szabó Lajos: 1950 — Szegeden megalakult a Faipari Tudományos Egyesület	172
Dr. Solymos Gyula: A Vegyes Faipari Szakosztály három évtizedes tevékenysége	173
M. Dessewffy Imre: Az elsődleges faipar fejlődése és további feladatai	175
Szabadhegyi Győző: FATE-élet Sopronban	179
Szalay Ferenc: A Faipari Tudományos Egyesület Heves megyei szervezetének szerepe a megye faipari vállalatainak fejlesztésében	181
Dr. Dalocsa Gábor: A faipari mérnökképzés évfordulóiról	182
Dr. Fáy Mihály: Egy új iparág születése	184
Szalay Ferenc: A Faipari Tudományos Egyesület Zala megyei csoportjának megalakulása és tevékenysége	187
Vincze László: FATE Csongrád városi Csoport Múzeumbaráti Köre	188
Melléklet: Faipar 30 éves fejlődése	

СОДЕРЖАНИЕ

Лесообработывающая промышленность	
Добротка Ласло: Поздравляем Научное Общество Лесообработывающей промышленности с 30 летием	161
Штробля Кальман: 30 лет Научного Общества Лесообработывающей промышленности	163
Месарош Иштван: Тридцатилетнее развитие Венгерского Союза Лесообработывающей Промышленности и его деятельность в рамках Научного Общества Лесообработывающей Промышленности	169
Сабо Лаеш: 1950 г. — создание Научного Общества Лесообработывающей Промышленности в г. Сегед	172
Д-р Шоймош Дьюла: Тридцать лет деятельности Секции по Смешанной Лесообработывающей Промышленности	173
М. Дебёфи Имре: Развитие и первоочередные задачи первичной лесообработывающей промышленности	175
Сабадхеди Дёзё: Жизнь местной организации Научного Общества в г. Шопрон	179
Салаи Ференц: Роль местной организации Научного Общества Лесообработывающей Промышленности в комитате Хевеш в развитии лесообработывающих предприятий	181
Д-р Далоча Габор: О юбилеях подготовки инженеров лесообработывающей промышленности	182
Д-р Фай Михай: Рождение новой отрасли промышленности	184
Салаи Ференц: Создание и деятельность организации Научного Общества Лесообработывающей Промышленности в комитате Зала	187
Винце Ласло: Кружок любителей музея городской группы Научного Общества в г. Чонград	188
Приложение: Тридцать лет развития лесообработывающей промышленности	

Címlapfotó: Szegedi Bútorgyár kéziműhely, 1950.

A lapban megjelent cikk szerzői:

DOBROTKA LÁSZLÓ, Könyvüipari miniszterhelyettes, STROBL KÁLMÁN, igazgató (FKI); MÉSZÁROS ISTVÁN osztályvezető (FAKISZÖV); SZABÓ LAJOS, műsz. gazd. tanácsadó (DEFAG); DR. SOLYMOS GYULA igazgató (Föv. Kéfe- Seprő Vállalat); M. DESSEWFFY IMRE, osztályvezető (MEM, EFH); SZABADHELYI GYÖZÖ adjunktus (EFE, Sopron); SZALAY FERENC igazgatóhelyettes (AGRIA Bútorgyár); DR. DALOCSA GÁBOR, osztályvezető (KIM); DR. FÁY MIHÁLY nyug. igazgató; SZALAY FERENC főmérnök (Zala Bútorgyár); VINCZE LÁSZLÓ Csoportvezető (TBV); DR. JÁVORFI TIBOR, Budapest

FAIPAR

FAIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET MINT AZ MTESZ TAGEGYESÜLETÉNEK LAPJA

Köszöntjük a 30 éves Faipari Tudományos Egyesületet

DOBROTKA LÁSZLÓ, könnyűipari miniszterhelyettes

A 30. esztendő az ember életében is jelentős mérföldkő, mert a születéstől kezdve a gyermekkor, fiatalkor és a felnőtté válás időszakát is magába foglalja. Az elmúlt 30 év a FATE számára is felér egy hasonló életszakasszal, mert az egész faipari vertikum jelentős színvonal-változásához, ugrás-szerű fejlődéséhez vezetett.

Az Egyesülettel kialakult kapcsolatot, a közös munkát a Könnyűipari Minisztériumhoz tartozó bútortipar oldaláról közelítem meg. Amikor a Faipari Tudományos Egyesület munkájára emlékezünk, nem kerülhetjük el a bútortipar fejlődésének legalább villanásszerű felidézését. Igaz, hogy a 25–30 évvel ezelőtti időszakot én az akkori környezetemben levő bútortipar-kézművesek munkája és véleménye alapján ismertem meg, de e köszöntő előkészítése kapcsán átlapoztam az 1951-től megjelenő Faipar számait. A lap nemcsak átfogó képet adott a FATE tevékenységéről, hanem olyan érdekes, élvezetes elfoglaltságot jelentett, amelyet mindenkinek ajánlok. Melyek azok a főbb állomások,

fontosabb események, tényezők, melyekre érdemes visszaemlékezni?

Mindenekelőtt az, hogy az államosítást követő időszakban a kézművességre épülő, viszonylag kis létszámú termelőegységek kezdték meg a munkát, de csírájában megjelent néhány híressé vált gyár-szerű termelő, mint az Angyalföldi Bútorgyár, a Cardó Bútorgyár.

A bútortipar korábban elsősorban a fővárosban összpontosult, Budapest és a vidék aránya az elmúlt évtizedekben gyökeresen megváltozott, új gyárak, üzemek sorával gyarapodott az elismert termelők sora.

A bútortipar robbanásszerű fejlődéséhez hozzájárult a korszerű anyagok (bútorlap, faforgácslap, farostlemez, felületkezelő anyagok, műanyagok) gépek és gépsorok, technológiák megjelenése és elterjedése.

Jelentős erőfeszítések eredményeként kialakult a faipari szakemberek képzési rendszere, s ma már

egy tekintélyes közép- és felsővezető szakembergárdával rendelkezünk.

A lakosság bútorrellátását — mennyiségben — a kereslet hullámzásait is figyelembe véve alapján sikerült megoldani. Ez lehetővé, de egyben szükségessé is tette, hogy a bútortipar fokozottabban bekapcsolódjon az exportba.

E kérdéscsoportokkal külön-külön is oldalakon keresztül lehetne szólni, mert sok munkát, komoly erőfeszítéseket rejtenek magukban. Az ünnepi alkalomból azért tartottam szükségesnek néhány gondolatban érinteni, mert valamennyi eredményünk részese a FATE is. A bútortipar fejlődése érdekében sokat tett a Faipari Tudományos Egyesület.

Emlékeztetni szeretnék ma már szinte történelemnek számító fontos tényre, eseményre, amelyek a FATE működésében is meghatározók voltak.

1952 májusában rendezték meg a FATE keretében a faipar Első Országos Konferenciáját. Az azóta eltelt időszakban az egyesület és a minisztérium közötti együttműködés és kapcsolattartás erősödött. Az együttes munkában az alapvető célkitűzés mindig az ipar segítése, az akadályozó tényezők feltárása, a továbblépés lehetőségeinek megtalálása volt.

Nagyra értékeljük azt, hogy az Egyesület magába tömöríti a faipari dolgozók legtöbbször, szakmunkásokat, technikusokat, mérnököket. Különösen jelentős ez akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a megalakulást követően alig pár száz szakmáját szerető műszaki és fizikai dolgozó segítette a FATE munkájának kibontakozását — szerény körülmények között. Az Egyesületnek elvülhetetlen érdemei vannak a faipari mérnökképzés beindításában — először a Budapesti Műszaki Egyetemen, majd Sopronban.

Szintén az elismerés hangján kell szólnunk az összekovácsoló szintetizáló szerepről. Összefogja egyrészt a szektoronként az állami, tanácsi, szövetkezeti iparban dolgozó szakembereket, másrészt a vertikális, ágazatközi, az elsődleges faipar, bútortipar, bel- és külkereskedelem kapcsolatait erősíti.

Kiemelést érdemelnek a Faipari Tudományos Egyesület keretében tevékenykedő különböző munkabizottságok. Egy-egy fontosabb téma megoldására, illetve megoldásának kezdeményezésére, gyorsítására irányuló munkájuk számos időszaki feladat megoldását vitte előre. Igen fontosnak tartjuk a különböző fejlesztési elképzelések egyeztetését, koncepciók elkészítésében, elemzésében, ütköztetésében való részvételt. Előadásokon a Faipar című lap hasábjain — olyan fontos kérdések kerültek napirendre, mint például az anyagtakarékosság, szervezés, gyártmányfejlesztés, karbantartás, munkanorma-készítés, programozás, újítások, stb. Hasznos a belföldi és külföldi tanulmányutak szervezése, a fiatalokat összefogó rendezvények. Említésre méltó, hogy az utóbbi években — követve az ilyen irányú növekvő követelményeket — a FATE egyre többet foglalkozik gazdálkodási és iparpolitikai kérdésekkel.

Most, amikor a bútortipari szakágazat több, mint harmincezer dolgozója nevében az elismerés hangján köszöntjük a Faipari Tudományos Egyesület jubileumát, nem tűnhet ünneprontásként annak előrevetítése, hogy az elkövetkező években a növekvő követelményekhez igazodva, nehezedő körülmények között kell a bútortiparnak a korábbihoz hasonlóan jó eredményeket elérni. A jó eredmények elérésének biztosítékát az erőfeszítések összpontosítása, az összefogás, a szakmai látókör szélesítése, az ismeretek gyarapítása, az új iránti fogékonyság, a kezdeményezőkézség kibontakozása jelentheti, amiben továbbra is számítunk az Egyesület közreműködésére.

Faipari Tudományos Egyesület 30 éve*

A Faipari Tudományos Egyesület Országos Elnöksége mai ülését az egyesület 30 éves fennállásának megünneplése jegyében tartja meg. E kiemelkedő évforduló alkalmából egyesületünk eddigi munkáját, eredményeit vizsgáljuk, s ezek értékelése alapján határozzuk meg az elkövetkező időszak feladatait, hogy a bonyolultabb követelmények mellett is eleget tudjunk tenni feladataink magas szintű teljesítésének.

A Faipari Tudományos Egyesület 1950. június 29-én alakult meg 50 alapító taggal. A megalakulást elsősorban az tette szükségessé, hogy az államosítás után a párt- és az állami szervek állásfoglalásával megegyezően az egyesületben tömörülő szakemberek társadalmi úton is részt vehessenek a faipar műszaki-gazdasági és tudományos fejlesztési munkájában.

Az MTESZ jogelődje a Mérnök- és Technikus Szakszervezet volt. Ennek átalakításából hozták létre a mai Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségét az MTESZ-t, és annak szakmai szervezeteit. Ekkor alakul meg a Faipari Tudományos Egyesület is.

A mi szakmai területünkre jellemző ekkor az, hogy az államosított faiparban csupán 5 mérnök dolgozott, ezért igen helyesen határozták el az alapító tagok — és ezt meg is valósították —, hogy ebben a munkában a célkitűzésekkel egyetértő technikusok, szakmunkások is vegyenek részt. Ezért a Faipari Tudományos Egyesület volt az első, amelyik soraiban tömörítette a fejlődésért társadalmi munkát vállaló szakembereket iskolai végzettségüktől és munkaköri beosztásuktól függetlenül.

Egyesületünk az akkori termelési szerkezetnek megfelelően szakágazatonként kezdte meg munkáját. Ma is jellemző a Faipari Tudományos Egyesület tevékenységére —, hogy soraiban tömöríti a különböző felügyeleti szervek alá tartozó szakágazat szakembereit, s ezzel biztosítja az egységes szemlélet, értékelés kialakításának feltételét.

A fafeldolgozó iparra jellemző, hogy több irányító főhatósághoz tartoznak, ezek a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatal, a KipM, az ÉVM, a KPM, a KGM, a NIM, a tanácsok és szövetkezetek. A FATE egyesíti soraiban a sok felügyeleti szervnél dolgozó faipari szakembert, s így lehetővé teszi a műszaki, a gazdasági és a szervezési területeken szerzett tapasztalatok cseréjét, az egységes irányelvek kialakítását.

Ezen adottságokból következett, hogy egyesületünk megalakulása után — már az első években is — helyesen az igen szerteágazó feladatok megoldásának társadalmi munkával való elősegítését tűzte célul maga elé. Ezek közül a legfontosabb volt a műszaki-gazdasági haladás meggyorsításának elősegítése, a termelés mennyiségi és minőségi fejlesztésének meggyorsítása.

* A beszámoló elhangzott a FATE kibővített elnökségi ülésén

A műszaki fejlesztés munkáját ott kellett elkezdeni, hogy akkor még szinte kizárólag manuális termelés folyt, hiszen a lemezipari ágazaton és az egy-két bútorgyáron kívül még az akkori értelemben sem volt ágazatunkban gyáripari termelés, arra inkább a kisipari termelés volt a jellemző. Ezért elsődleges célkitűzés volt az állami nagyüzemek kialakulásának elősegítése.

Az elmúlt időszokról elmondhatjuk, hogy a magyar fafeldolgozás minden szakágazatára, így összességére is az jellemző, hogy az államosítás után alakult ki nagyipari jellege és az eltelt mintegy három évtized alatt minden tekintetben jelentősen fejlődött.

Ez elsősorban az üzemek koncentráálásában, majd a kapacitások bővítésében, korszerűsítésében, végül az új technológiák meghonosításában jelentkezett. Gondolok itt elsősorban arra, hogy az elmúlt 30 év során a bútorigar nagyiparrá fejlődött, az alapanyaggyártó iparban létrejöttek a farostlemez, a faforgácslapgyártás nagyhatékonyságú üzezei, kifejlődött az építőipar igényeit kielégítő építőasztalosipar gyáripari jellege, s szövetkezeteink termelése mennyiségben és minőségben jelentősen fejlődött.

Az államosítás utáni gyors fejlődés a korábbiakhoz képest a faipar fejlődésében minőségi változást jelentett. Ez ugyan nem volt egyenletes, voltak benne kisebb megtorpanások, az egyes ágazatok fejlődése nem volt mindig szinkronban, de a kialakult ellentmondásokat, fejlettségi különbségeket a párt- és a kormányhatározatok, valamint a felügyeleti szervek döntései, irányelvei alapján időben mindig meg tudta az ágazat szüntetni, fel tudta számolni.

Ezzel a célirányos és folyamatos munkával értük el azt a szintet, hogy jelenleg a faipar minden ágazata — a rendelkezésre álló alapanyagbázis által meghatározottakon belül — az igényeket nemcsak mennyiségben, hanem minőségben is ki tudja elégíteni. Ebben a fejlesztésben vállalt magára jelentős feladatokat egyesületünk, melynek megalakulása nemcsak egyenes következménye a magyar fafeldolgozó ipar alágazattá történő megszervezésének, hanem mindenkor hozzájárult az alágazat fejlődéséhez, segítette a műszaki haladást, pótolta a hiányos szakmai információt, nevelte a szakembereket a gyáripari termelés megszervezésére. Egyesületünk tagsága mindenkor síkra szállt a szakágazatok fejlesztéséért és konkrét javaslatokkal igyekezett segítséget nyújtani a szakágazatok irányítására, az üzemi munka megszervezése területén.

Az alapvető célkitűzés megvalósítását kedvezően befolyásolta az egyes szakágazatok felügyeleti szerveivel és a szakszervezettel való rendszeres és szoros együttműködés öt évre, illetve egy évre szóló, szocialista szerződést kötünk rendszeresen a MÉM-mel, a KipM-mel, illetve az EFEDOSZ-szal, de ezen túlmenően szoros kapcsolatot tart fenn egyesületünk a többi főhatósággal is. Mindezek alapján éves feladataink, rendezvényeink, an-

kétjaink, elemző tanulmányaink tárgyává, témájává rendszeresen a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kérdések megoldásának segítését tettük, s a tanulmányokat, az elhangzott észrevételeket, javaslatokat az érdekeltek részére rendszeresen eljuttattuk. Így számos olyan javaslatot tettünk, melyeket mind a napi, mind a távlati munkáknál rendszeresen fel tudtak használni.

Szoros kapcsolatunk van az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetével, amellyel ma is 5 éves együttműködési szerződésünk van. A kapcsolatokra jellemző, hogy egyesületünk első elnöke Villám János a FAMUNKÁS-ok Szakszervezetének, majd később az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének vezetői között volt, majd utóda Róka Pál az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének alelnöke volt, továbbá, hogy az első, és azóta is e funkciót betöltő főtítkárunknak, Somogyi Lászlónak több évtizedes munkásmozgalmi és szakszervezeti múltja van.

Az alapvető célkitűzés megvalósítása érdekében igen fontos feladat volt, hogy az egyesület az ország különböző helyén működő szakágazati vállalatok, gyáregységek munkáját — felügyeleti hovatartozástól függetlenül — átfogja. Ezért ki kellett építeni egyesületünk helyi csoportjainak hálózatát, annál is inkább, mert már az államosításkor, majd az országos iparfejlesztési politika megvalósításával — helyesen — a vidéki kapacitások jelentősekké váltak, s ezzel együtt a helyi csoportok munkájának súlya is együtt növekedett. Elsőnek Szegeden, majd Debrecenben alakultak meg a helyi csoportok, ahol már a kezdetkor is az egyes szakágazatok nagy kapacitású termelőegységei működtek. A későbbiek során igen jelentős volt, hogy az egyesület és az EFEDOSZ közös szorgalmazásának hatására is Sopronban beindult a faipari mérnökképzés, s megalakult a FATE soproni helyi csoport, ami igen kedvezően befolyásolta a mérnökképzés és az egyesületi munka egyeztetését. A későbbiek során a helyi szervezetek megalakulása követte az iparosítás ütemét, az új ipari kapacitások kialakulását.

Egyesületünk a párthatározatok végrehajtása céljából — az MTESZ rendszeres és hathatós segítségével alapján — mindenkor azzal is támogatta az új ágazatok kialakulását, a rekonstrukciók sikeres megvalósítását, hogy ezeken a helyeken is létrehozta a helyi csoportokat, ezzel biztosította e területeken is a társadalmi munka előfeltételeit. A farestlemezgyártás, majd a forgácslapgyártás megindulásával párhuzamosan létrehoztuk a mohácsi, majd a szombathelyi csoportokat, melyek tevékeny részt vállaltak magukra az új termékek előállításában, értékesítésében és felhasználásában, jelenleg pedig a termékszerkezet korszerűsítésében, a termékválaszték bővítésében. A bútorigar területén főleg a rekonstrukciók végrehajtását segítették jelentősen a zalaegerszegi, a nagykanizsai és a székesfehérvári csoportok kialakítása.

Egyesületünk tevékenységére jellemző, hogy a különböző szakágazat tevékenységét a fafeldolgozás teljes folyamatának szémszögéből vizsgálja. Ez tükröződik abban is, hogy több olyan helyi cso-

port működik, melyben a különböző főhatósághoz tartozó, de alapvetően fafeldolgozást végző szakemberek egy csoporton belül fejtik ki tevékenységüket pl. Lentiben, vagy Sopronban, ahol az elsődleges fűrészipari feldolgozást és az épületasztalosipari feldolgozást végző szakemberek fejtik ki eredményes társadalmi munkájukat 1—1 csoporton belül.

Felsorolásomban a helyi csoportok létrejöttének tendenciáját kívántam bemutatni, ezért az nem is teljes. Szükségesnek tartom azonban valamennyi helyi csoport munkájának fontosságát kiemelni és hangsúlyozni.

Egyesületünk országos hálózatának fontosságát és súlyát legjobban az jellemzi, hogy jelenleg 39 helyi csoport működik, s a tagság létszáma vidéken 2275 fő, Budapesten 1007 fő, összesen tehát 3282 fő.

Munkánk során tervszerűen együttműködünk a társ-egyesületekkel, elsősorban az Országos Erdészeti Egyesülettel. Munkaterveinket és rendezvényeinket rendszeresen egyeztetjük, egymást kölcsönösen tájékoztatjuk, ami eredményesen járul hozzá tagságunk mozgósításához, a fejlesztési célkitűzések koordinált végrehajtásához. Hasonlóan jó kapcsolatunk van a többi társegyesülettel, így pl. az Építőipari Tudományos Egyesülettel, a Papír- és Nyomdaipari Egyesülettel, a Méréstechnikai és Automatizálási Egyesülettel, valamint a Magyar Kémikusok Egyesületével.

A szakágazatok központi feladatainak megoldását a következő központi szakosztályok segítik, ill. végzik:

- Bútoripari Szakosztály
- Épületasztalosipari Szakosztály
- Fűrész- és Lemezzipari Szakosztály
- Szövetkezeti Szakosztály
- Vegyesfaipari Szakosztály

Az egyesület keretén belül a szakproblémák megoldása céljából a következő központi szakbizottságok működnek:

- Műszaki Tudományos Bizottság
- Ipargazdasági Bizottság
- Oktatási Bizottság
- Környezetvédelmi Bizottság
- Koordinációs és Információs Bizottság
- „Faipar” Szerkesztő Bizottság

Mindegyik bizottság, illetve szakosztály a maga területén jó munkát végzett, s ezzel is jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy egyesületünk az elmúlt években eredményes tevékenységet fejtett ki. A munkák részletezése helyett csupán azokat a területeket emelem ki, amelyek szinte minden bizottság, illetve szakosztály tevékenységére jellemzőek. Ezek a következők:

- a párt, az MTESZ és az állami határozatok, döntések végrehajtásának társadalmi úton való előmozdítása,
- a főhatóságokkal és egymás közötti kooperáció bővítése,
- a fejlesztések, távlati és éves tervek bírálata,
- a hazai és nemzetközi szintű ankétok, előadások szervezése, megtartása,
- az oktatás, a továbbképzés helyzetének elemzése,
- a fenyő-helyettesítés és a hulladékhasznosítás,

- az import csökkentése, az export növelése,
- a közgazdasági szabályozórendszer elemzése, alkalmazása,
- a helyi csoportokkal való szoros kapcsolat, együttműködés,
- a tapasztalatcserék megszervezése,
- a termékszerkezet korszerűsítése,
- az ipari hagyományok védelme.

A részletes értékelést mellőzve a továbbiakban csupán két kérdéssel kívánok részletesebben foglalkozni. Ezek közül az első a „FAIPAR” című szaklapunkkal kapcsolatos.

Mint ismeretes, egyesületünk adja ki tudományos szaklapunkat a „FAIPART”-t, amely feladatának megfelelően hatékonyan segíti jelenleg is ágazatunk műszaki-gazdasági fejlesztését és időben informálja tagságunkat, olvasóinkat a soron következő politikai, tudományos, műszaki-gazdasági és termelési feladatokról.

A „FAIPAR” az alágazat egyetlen szakmai orgánuma, rendszeresen foglalkozik az általános kérdésekkel, amit a vállalatok által kiadott híradók egészítenek ki a vállalati feladatokkal. A „FAIPAR”-t a hazai szakembereken kívül a külföldi társegyesületek tagjai is olvassák, s igénylik is rendszeres megküldését. Ennek ellenére sajnos az előfizetett példányszám az utóbbi időben visszaesett.

A lap fennmaradása a szakma érdeke, szükséglete. Ennek azonban feltétele, hogy növelni kell az egyéni előfizetők számát, de növelni kell a vállalatok által előfizetett példányok számát is, hogy az olvasók tábora tovább növelhető legyen. Fontos követelmény az is, hogy a lap szakmai színvonalát tovább emeljük, elsősorban azért, hogy a megörökítésre méltó eseményeket szakembereink minél gyakrabban megírják s ezen keresztül is színesen, részletesen tájékoztasson az eseményekről, a faipar fejlődéséről, a követendő kezdeményezésekről. Ez úton is kérek mindenkit, hogy ezek érdekében fejtsenek ki hatékony tevékenységet.

A másik, amit ki akarok emelni, az az egyesületnek és az oktatásnak a kapcsolata.

Ez a kapcsolat, mind az oktatásban résztvevőkkel, mind az oktatási intézményekkel igen jó. Az elmúlt időszakban több tanulmány foglalkozott a különböző szintű szakemberképzés helyzetének elemzésével, az oktatott tantárgyakkal, azok tematikájával és a szükséges szakemberek létszámának meghatározásával. A tanulmányok kihangsúlyozták, hogy a faipari mérnökképzés, az üzemmérnökképzés, valamint a felnőttkorú szak- és betanított munkásképzés, továbbképzés sikeres megvalósítása után a legsürgetőbb feladat a szakközépiskolában való nappali oktatás bővítése, mert ennek a képzési formának a szűk keresztmetszete gyakorlatilag lehetetlenné teszi a középirányítók megfelelő képzését. Véleményem szerint ezek a tanulmányok is érdemben befolyásolták, hogy ez év őszén Sopronban megindul a szakemberek ilyen szintű képzése is. E kérdéssel kapcsolatban megjegyzem még, hogy a tanterv kidolgozásának és a tankönyvek megírásának munkáiban is egyesületünk több tagja aktívan vett, ill. vesz részt.

Egyesületünk jelentős szerepet tölt be a fafeldolgozás műszaki-gazdasági fejlesztésében. E munkánknál mindenkor fontos szempont, hogy a fafeldolgozást egységes rendszerként vizsgáljuk, elemezzük. Ezt a szemléleti módot eredményesen alakítottuk ki, s célunk ennek további fenntartása, érvényesítése. Az e téren hosszabb időn át végzett kiemelkedő tevékenység elismerésére alapította egyesületünk a „Faipar fejlesztéséért” című alapítványt, melyet első ízben 1963-ban adtuk ki. Az elmúlt év végéig eddig 56 fő részesült ebben a magas szintű elismerésben.

Az elmúlt 30 év munkáját összefoglalva megállapítjuk, hogy egyesületünk — alapszabályában foglaltaknak megfelelően — az alábbi kiemelt feladatok sikeres megoldásában vett részt:

- A kormányzati szerveknek a fafeldolgozó ipar fejlesztésére irányuló munkájának támogatása,
- A kutatómunka támogatása, a kutatási eredmények társadalmi úton való elemzése, elterjesztésében, alkalmazásában való közreműködés,
- Részvétel a faipari szakemberek képzésben és továbbképzésben,
- A faipar műszaki-gazdasági színvonalának emelése érdekében más államok faipari intézményeivel és egyesületeivel való kapcsolatok felvétele, illetve fenntartása,
- Műszaki konferenciák, kongresszusok rendezése, egyéb szervek műszaki és természettudományi tárgyú rendezvényeiben való tevékeny részvétel.

E sikeres munkát egyesületünk csak úgy tudta elvégezni, hogy minden részlege, azok vezetőségi tagjai és titkárai áldozatkész, odaadó munkát végeztek, melyért ezúton is köszönetet mondok, s kérem, hogy a jövőben is hasonló tevékenységet fejtsenek ki.

Az elmúlt 30 év munkájának, eredményeinek áttekintése után *rátérek az előző, Jubileumi Közgyűlés óta eltelt időszak munkájának részletesebb ismertetésére.*

Ezen időszak alatt munkánkat, tevékenységünket az MSZMP XI. Kongresszusának határozata, az ott elfogadott programnyilatkozat, valamint az MTESZ által kiadott elvi útmutatások alapján végeztük. Ezen túlmenően figyelembe vettük azt is, hogy a faiparban — mint hazánkban már szinte minden iparágban — az intenzív fejlesztés a jellemző, azaz a további megkötöttséggel, hogy a rendelkezésre álló alapanyagbázis korlátozott, az eddigieknél is nagyobb súlya van a gazdaságosságnak és az import fenyő-felhasználás csökkentésének. Ezek a szempontok munkánk alapvető, meghatározó tényezői voltak és lesznek a jövőben is.

A meghatározó tényezőkből következik, hogy állandóan növekvő feladatainkat

- azonos, vagy csökkenő munkáslétszámmal kell megoldanunk úgy, hogy
- a fenyőfűrészáru-felhasználás a lehetséges minimum legyen és
- a fajlagos alapanyag-felhasználás minden területen csökkenjen. E célkitűzések csak úgy valósíthatók meg, ha
- a technikai berendezések mennyiségét és műszaki színvonalát következetesen növeljük,

- a gyártmány és gyártásfejlesztést állandóan napirenden tartjuk,
- folyamatosan bevezetjük, alkalmazzuk az új, korszerű gyártástechnológiákat.

Az általános célkitűzések csak úgy valósíthatók meg gyorsan és gazdaságosan, ha következetesen alkalmazzuk a

kutatás — oktatás — termelés

szoros kapcsolatát, mely folyamatot sem megszakítani, sem felcserélni, sem lerövidíteni nem szabad, mert mindez a végső célban, a termelésben csökkenti az elérhető teljesítményeket.

Ezen összefüggések alapján egyesületünk rendszeresen foglalkozik a tudományos eredményekkel, mivel azokat — létrehozásuk után — véleményezni, bírálni kell, fel kell tární az esetleges hiányosságokat, s csupán ezek után kerülhet sor általános ismertetésére, oktatására, és végül a termelésben való alkalmazására. Mindez gyakran — sajnos — elég sok időt vesz igénybe.

Ennek a folyamatnak az irányítása állami feladat ugyan, de az egyesület úgy kapcsolódik e munkába, hogy ennek hatékonyságát növelje és a szükséges átfutási időt a lehetséges minimumra csökkentse. Ezen célkitűzések realitását az adja meg, hogy az egyesület a faipar valamennyi ágazatának szakembereit tömöríti.

Az általános szempontok után, engedjék meg, hogy néhány adatot közöljek munkánkkal kapcsolatban. Az *elmúlt 2 év során a fontosabb rendezvényeink a következők voltak:*

- három jelentősebb tanfolyamot rendeztünk, melynek összes óraszámja 116 óra volt, s azon összesen 147 fő vett részt,
- 19 különböző ankétot rendeztünk, melyen 1735 fő vett részt,
- 40 különböző előadást tartottunk, a résztvevők száma 3671 fő,
- hazai tanulmányutat, tapasztalatcserét 16 alkalommal rendeztünk 603 résztvevővel,
- KGST-országokban 7 delegációnk járt, melynek összlétszáma 14 fő.

Az általános adatok, szempontok után rátérek munkánk részletesebb értékelésére.

Elsősorban a szervezeti étellel kívánok foglalkozni. Az *alakuló közgyűlésen 50 alapítótag vett részt. Azóta a tagok száma már 3282 főre emelkedett.* Az emelkedés nem volt ugyan ütemes, de igen jelentősnek mondható. A taglétszám az utóbbi időben — sajnos — nem emelkedett, ezért szükséges, hogy megvizsgáljuk ennek okait, a gátló tényezőket felszámoljuk és ezáltal elérjük, hogy tag-ságunk száma újból emelkedő tendenciájú legyen.

Egyesületünk tagjainak száma az elmúlt 30 év során mintegy 70-szeresére növekedett. Sajnos a tagok többsége ma már az idősebb korosztályba tartozik. Különösen a vezető testületekben kevés a fiatal szakember. Annak ellenére, hogy már több alkalommal foglalkoztunk a fiatal szakemberek mozgósításával, az egyesületi munkába való bevonásával, mindez csak kezdeti eredményeket hozott. Ezért szükséges, hogy ezt a kérdést újra megvizsgáljuk és a feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében a szükséges intézkedéseket megtegyük.

Közismert, hogy egyesületünk a fafeldolgozó ipart nem a különböző felügyeleti szervekhez való tartozás szerint vizsgálja, hanem igyekszik a kérdéseket, a problémákat a kölcsönös összefüggések, a fafeldolgozás teljes folyamatának szemszögéből vizsgálni. Ennek a szemléletnek a megtartása és rendszeres érvényesítése fontos feladat, mert ellenkező esetben az olyan fontos kérdések, mint pl. a faanyagok komplex feldolgozása, az elsődleges fafeldolgozó ipar és a továbbfeldolgozó iparágak közötti kooperáció bővítése, az összehangolt műszaki fejlesztés csak részben megoldható célkitűzés marad, pedig a megoldás gyorsabb ütemének biztosítása napjainkban különösen indokolt.

Egyesületünk a problémákat mindig összefüggéseiben szemlélte, alakította ki véleményét, mégis fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy az egyesület ilyen irányú tevékenységeit az elkövetkező időben még tovább kell bővíteni, illetve erősíteni az ilyen feladatok megoldására kell összpontosítani, és a felmerült problémákat minden esetben a kölcsönös előnyök és az ágazati önállóság elismerése alapján kell megoldani.

A jövőben még nagyobb figyelmet kell fordítani a beruházások gazdaságosabbá tételét lehetővé tevő feltárásokra, elemzésekre. Ugyanis a szakágazatok ilyen irányú tevékenysége nemcsak a beruházási költség részbeni megtakarítását, hanem a késztermék önköltségének csökkentését is eredményezi.

Különösen sokat tehet egyesületünk az egymáshoz kapcsolódó termelési folyamatok összhangjának, egyensúlyának elemzésével, mivel az e területeken kidolgozott javaslatok az alapanyag magasabb szintű és gazdaságosabb hasznosítását szolgálják. Ezért fontosnak tartjuk, hogy minden 5 éves terv, illetve egyéb jelentősebb koncepció kidolgozásának javaslattervezetének kidolgozásába vonják be egyesületünket, illetve azokban aktívan vegyünk részt.

A szakágazat többször és *eredményesen foglalkozott az exporttevékenység fejlesztésére irányuló javaslatok kidolgozásával.* Az egyesületi tagok ezekben a munkákban rendszeresen, aktívan részt vettek, de nem minden esetben foglalkoztak az import megtakarítási lehetőségek maradéktalan kiaknázásával. Ezért a közeljövőben régi ajánlásainkat felül kell vizsgálni, illetve újakat kell kidolgozni az importanyagok és félkésztermékek hazai termékekkel való helyettesítésének, kiváltásának továbbnövelése céljából.

Egyesületünk tevékenysége rugalmasan igazodott a gazdasági fejlődés, a műszaki haladás követelte változásokhoz. Ezért az elmúlt négy év során rendszeresen foglalkozott

- a fenyő helyettesítésének további vizsgálatával,
- az energiatakarékosság növelésével,
- a munka- és üzemszervezés javításával.

Szükséges, hogy az elkövetkező időben az ilyen jellegű munkák rendszeresebbek legyenek és minden esetben vegyék figyelembe a konkrét adottságokat és lehetőségeket, hogy az állami szervek felé a soron következő feladatok eredményes megoldásában társadalmi munkánk alapján konkrét javaslatokat tehesünk.

Az alapszabályzatban foglaltaknak megfelelően *egyesületünk* az elmúlt időszakban *jelentős nemzetközi tevékenységet fejtett ki*. A kutatási eredmények átvétele, a faipar műszaki-gazdasági színvonalának elterjesztése terén *a legjelentősebb az, hogy a KGST-országok egyesületeinek vezetői két-évenként értekezletet tartanak, ahol — többek között — tájékoztatják egymást, elért eredményeikről, értékelik azok hatását*. Mindez számos olyan tapasztalat megszerzését teszi lehetővé, amit a nemzeti adottságok figyelembevételére után a hazai körülmények között eredményesen lehet alkalmazni.

Az értekezleteken kívül jelentős az is, hogy évente több egyesületi tag a helyszínen tanulmányozhatta a szocialista társegyesületek munkáját, valamint több üzem technológiáját, melyekből tagtársaink — és rajtuk keresztül az alágazat — hasznos tapasztalatokat szereztek.

Ezeket a nemzetközi tapasztalatokat — a jövőben — anyagi lehetőségeinknek megfelelően indokolt fenntartani, esetleg bővíteni.

Az elmúlt időszak során egyesületünk több ankétot, előadást, tanfolyamot, tanulmányutat, tapasztalatcserét rendezett, részben önállóan, részben társegyesületekkel való közreműködés mellett.

Ezeket — a nagyszámban megjelent szakemberek előtt — ismertettük

— az egyes faipari ágazatok fejlesztése terén az V. ötéves terv során megvalósított, vagy megvalósításra kerülő fejlesztéseket, a jelenlegi kapacitást, az alkalmazott korszerű technikai berendezéseket, technológiákat,

— a folyamatban levő fejlesztéseket, a műszaki és a beruházási lehetőségeket, az elért, illetve tervezett műszaki és technológiai színvonalat, a korszerű, magas kihozatalú biztosító, gazdaságos technológiákat, a fa komplex kihasználásának legújabb módszereit, lehetőségeit,

— a fafeldolgozás fejlesztésének irányát, mértékét, a jelenleg ismert legkorszerűbb technológiákat, technológiai berendezéseket és a fejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, célkitűzéseket.

A jelen Országos Elnökségi Ülésnek nem feladata az elvégzett munkánk részletes elemzése, értékelése. A 30 éves évforduló méltó megünneplése alkalmából mégis áttekintően ismerttettem az eddigi, s főleg az utóbbi években végzett munkánkat, hogy a legközelebbi közgyűlésig hátralevő időben munkánkat még hatékonyabbá tegyük.

Az elkövetkező időszak munkájához is nagy segítséget ad pártunk XII. kongresszusa és annak határozatai. A kiadott irányelveket a tagegyesületek és a területi szervezetek megtárgyalták és észrevételeik, javasolataik alapján az Országos Elnökség megtette kiegészítő javaslatát, melyet időben megküldtek a Párt Központi Bizottságához.

Ez a kiegészítés hat helyesnek elfogadott megállapítás részletesebb kifejtését, konkretizálását javasolta. Ezen túlmenően az MTESZ hathatósan részt kíván venni az irányelvekben megfogalmazott célok végrehajtásában, melynek érdekében szükségesnek tartja

— az MSZMP XII. Kongresszusának határozatai alapján cselekvési program kidolgozását,

- a VI. ötéves terv előkészítésében való aktív részvételt, beleértve a szakterületek fejlesztési feladatainak kialakítását célzó vitákat,
- a szelektív fejlesztési politika egyesületek közötti koordinálását,
- a hagyományos oktatási tevékenység továbbfolytatását,
- a szocialista országokkal eddig kialakított együttműködés fokozását.

Mindezek a szempontok egyesületünk munkáját alapvetően meghatározzák, melyeket munkánk során, s az eddigi tevékenység alapján kell kiegészíteni.

Egyesületünk fejlődésének további feltételét, tevékenységünk tartalmát a folyamatos fenntartásában, azaz a régi eredmények egészséges egyensúlyának kell meghatározni. Ezért fenn kell tartanunk a már jól bevált munkamódszereket és gyakorlati tevékenységet — mint például a munkabizottsági munkák, a bel- és külföldi tapasztalatcserék, a konferenciák, a műszaki napok stb. szervezését — de egyben lehetőséget kell adni az újabb kezdeményezéseknek és törekvéseknek is. E téren elsősorban az új közgazdasági szabályozók összetett hatásának vizsgálatát, elemzését kell rendszeresen megvalósítani, annál is inkább, mert ezek gyakrabban változnak, s szerepük egyre jelentősebb.

Továbbra is az eddig jól bevált két fő stratégiai célkitűzés marad tevékenységünk alapja. Az egyik célunk, hogy társadalmi tevékenységünk minél határozottabban szolgálja a párt és a kormány határozatainak végrehajtását, a fafeldolgozó ipar műszaki-gazdasági fejlesztését, a dolgozók kulturális és szakmai továbbképzésének magas színvonalon történő megszervezését, végrehajtását.

A másik fő irányvonal a magyar fafeldolgozó ipar összehangolt műszaki-gazdasági fejlődésének társadalmi úton való elősegítése, néhány, már korábban megkezdett tevékenység folytatása, új feladatok kitűzése, a társadalmi erők koncentrációja és újabb erők munkába állítása.

Az elkövetkező időben kiemelt feladatként kell kezelni a FAIPAR c. szaklap előfizetőinek és a tagság létszámának növelését, kiemelt gondot kell fordítani a területi csoportok további aktivizálására, bővítésére, a fiatal dolgozók egyesületi munkába történő bevonására.

Különösen aktuális feladat a tagság sokoldalú tájékoztatása, az időszzerű feladatok végrehajtására való mozgósítása, eszmei irányítása, a „FAIPAR” szakmai színvonalának emelése.

Ugyanakkor nagy figyelmet kell fordítani arra is, hogy növeljük a szervezethez mellett minden reális kezdeményezés célszerű hasznosítását.

Az egyesületi tevékenység formái és módszerei közül nagyobb teret kell biztosítani a közvetlen eszmecsereknél, vitáknál, a fórumos rendezvényeknek. Alkalmazni kell a gondolkodásra készítő aktivizáló módszereket és lehetőséget kell adni a műszaki fejlődés önálló megítélésére, a szemben álló nézetek kifejtésére. Meggyőződésem, hogy ezek nélkül a jövőben nem tudunk maradéktalanul megfelelni azoknak a sokrétű feladatoknak, amelyek a

fafeldolgozó ipar műszaki fejlesztésének elősegítéséből reánk hárulnak.

A jövőben feladataink közé kell sorolni munkánk hatékonyabbá tételének elemzését és az eredményekből a megfelelő következtetések levonását. Itt elsősorban azt kell tisztázni, hogy milyen konkrét munkával tudjuk elősegíteni a fafeldolgozó ipar műszaki-gazdasági fejlődését.

Beszámolómban nem a 30 év történetét kívántam részletezni, hanem a tények és munkánk alapján be kívántam mutatni a Faipari Tudományos Egyesület feladatát, hivatását, a szakágazatban betöltött szerepét és az eddig végzett munkáról, valamint a jövőben végzendő munkánkról olyan információt adni, amely lehetővé teszi az eddig végzett munka értékelését és a levont tapasztalatok, valamint az elkövetkező feladatok alapján további munkánk meghatározását.

A fafeldolgozó ipar fejlesztésében egyesületünk feladata adott, eredményei ismertek és a jövőben az újabb feladatok további követelményeket támasztanak velünk szemben. Tagságunk és választott szerveink képesek arra, hogy a magasabb szintű követelményeknek is eredményesen eleget tegyenek. Ennek érdekében azonban mozgósítani

kell minden erőnket, tovább kell fokozni a szakmai szeretetet, növelni kell szaktudásunkat és segíteni kell az önzetlenül végzett társadalmi munkát, mert ez további sikereink záloga.

Egyesületünk 30. évfordulójának megünneplése mellett feleletet kívántam adni arra is, hogy a VIII. Jubileumi Közgyűlés határozatainak végrehajtása hol tart ma, mi még a feladatunk a IX. Közgyűlésig.

Összefoglalva megállapíthatjuk: Eddigi munkánk biztosította korábbi határozataink, célkitűzéseink alapvető teljesítését, s a IX. Közgyűlésig hátralevő időben munkánkat úgy kell irányítani, hogy az, az MSZMP XII. Kongresszusa határozatainak maradéktalan végrehajtását biztosítsa, ami további aktív és határozott munkát igényel.

Az eltelt 30 év alatt eddig elért eredmények a tagság szorgalmát, szakmai szeretetét igazolja, s ezt az elnökség nevében egyesületünk minden tagjának ismételten megköszönöm, s egyúttal kérem, hogy továbbra is hasonló tevékenységet fejtsenek ki, hogy továbbra is biztosíthassák az eddigieknek megfelelő szintű tevékenységet, egyesületi munkát.

Strobl Kálmán

Egyesületi hírek

A Csongrád-megyei Csoport május 6-i vezetőségi ülésén Juhász László titkár az áprilisi havi eseményekről számolt be, majd ismertette a Dunaújvárosi Pozdorjagyártó Üzem látogatása során szerzett tapasztalatokat. A látogatás lehetőséget adott a bútortalapgyártás részletes tanulmányozására, az üzemi felhasználással kapcsolatos problémák megbeszélésére. Közölte továbbá, hogy az MTESZ—DIT szerződés megkötése április 16-án megtörtént. A szerződés alapján a megyei csoporttól egy később meghatározandó időpontban három szakember utazik tapasztalatszerzésre látogatásra. A korábbi gyakorlatnak megfelelően ez évben is sor kerül az MTESZ szervezésében az ipari tudományos konferencia megrendezésére, melynek előkészítése folyamatban van. A beszámolót követő vita során Kneifel József az eppendorfi előadás megtartását június hónapra javasolta.

Május 8-án Dr. Váradi Géza a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatal vezetőhelyettese „A VI. ötéves terv közgazdasági szabályozói a faiparban” címmel, Kara Tibor a SzKIV vezérigazgatója, Egyesületünk főtitkárhelyettese „Bútorexport és annak összefüggései” témakörben tart vitaindító előadást.

Dr. Bakay István a FAIMEI igazgatója május 15-én „Gyártmányfejlesztés problematikája napjainkban, valamint a minőségi igényekről általában” tartott Szegeden a Tisza Bútoripari Vállalat szegedi gyárában a XX. Műszakii Hónap keretében előadást szépszámú hallgatóság részvétele mellett.

A Bútoripari Szakosztály május 9-i vezetőségi ülésén Saly Imre a Szakosztály elnöke a legutóbbi Ügyvezető Elnökségi ülésen elhangzottokról tájékoztatta a résztvevőket, majd az egyes reszortok felelősei számoltak be a két ülésszak közötti tevékenységükről.

Az Egyesület Soproni Csoportja, az MTESZ KAB soproni szervezete, a Tanulmányi Állami Erdőgazdaság, valamint az Erdészeti és Faipari Egyetem együttes rendezésében az Erdőgazdaság új fűrészüzemének bemutatására ankétot tartott május 15-én.

Az Erdőgazdaság új fűrészüzemének megtekintése után az MTESZ soproni székházában az ankétot Hartmann Tibor főosztályvezető (MÉM/Erd. H.) nyitotta meg, majd Dessewffy Imre osztályvezető (MÉM/Erd. H.) „Hazai fűrészüzemi rekonstrukció tapasztalatai”;

Dr. Szabó Dénes ny. egyetemi tanár „Korszerű fűrészüzemi technológia kialakítása a TÁEG új fűrészüzemében”;

Radnóti Alfréd csoportvezető (KÁEG) „A beruházás során szerzett tapasztalatok” címmel tartott vitaindító előadást.

A továbbiakban még öt szakmai kiselőadás hangzott el, az Egyetem valamint az ERDFATERV munkatársai részéről. Az ankét rendezői úgy vélik, hogy az ankét résztvevői értékes tapasztalatokat szereztek, melyeket majd saját munkaterületükön is hasznosítani tudnak.

A Magyar Faipari Szövetkezetek három évtizedes fejlődése és tevékenysége a Faipari Tudományos Egyesületben

Új fejezet nyílt a második világháború befejezése után a szövetkezeti mozgalom történetében. Magyarország felszabadulásával megindult az ország demokratizálódásának folyamata, amelyen belül fellendült a szövetkezeti mozgalom, újjáéledtek a régi szövetkezetek és tömegével alakultak újak.

A felszabadulást követő 3 évben, mint a legtöbb európai országban, jórészt bedolgozó szövetkezetek létesültek, tagjaik az árutermelést a saját üzemükben végezték, 1948-ban és az ezt követő években vett erőteljes lendületet az ipari termelőszövetkezetek alakulása, ezen belül a faipari szövetkezetek is.

A faipari szövetkezetek megalakulásuk idején termelő tagként kisiparosokat, azok családtagjait és alkalmazottait vették fel. A szakiparosok száma a termelő dolgozók közül megközelítette a 70%-ot, helyenként még a 90%-ot is elérte szövetkezeteken belül.

Az 50-es években az alapvető feladat oly formában nyert megoldást, hogy a kisiparosok csaknem teljes egészében családtagjukkal együtt szövetkezetbe tömörültek.

Termelés vonatkozásában a kezdeti években a faipari szövetkezetek főleg a háború okozta károk helyreállítási munkáival foglalkoztak, de mind inkább jelentkezett az árutermelő tevékenység is.

Szocialista társadalmunk fokozatos fejlődésével párhuzamosan a faipari szövetkezetek részt vettek iskolák, új egyetemek, kórházak, szállodák, stb. berendezéseinek elkészítésében. 1952-ben már exporttevékenységről is beszélhettünk, amikor is a Szovjetunió jelentkezett stílizált bútor igényvel. 1953. évben az export bútortermelés elérte az 50 millió Ft értéket, melyet teljes egészében a budapesti bútorkészítő szövetkezetek készítettek.

Ez a tevékenység napjainkban is igen számottevő, a magyar szövetkezetek készítik a szovjet igényeknek megfelelően a stíl- és stílizált lakásbútorok döntő mennyiségét.

Szövetkezetek és dolgozók számának alakulása

ÉV	Faiparba sorolt szövetkezet	Munkások száma (fő)	Foglalkoztatott létszám	Egy szövetkezet jutó össz. létsz. (fő)
1950	41	932	1 157	28
1960	133	7 630	10 137	76
1965	108	10 491	13 709	127
1970	100	11 454	15 790	158
1975	91	11 059	14 799	163
1979	70	11 519	13 650	195

1954-ben a fővárosi szövetkezetek a Faipari Tudományos Egyesületen belül megalakították a Szövetkezeti Szakosztályt.

Nagyjából ez időben léptek be az ország nagyobb városaiban működő FATE-csoportokba a vidéki faipari szövetkezetek, illetve azoknak tagjai.

A FATE éves munkatervében mindenkor szerepeltek a faipari szövetkezetek is, azokat összhangba hozták az állami nagyiparéval olyannyira, hogy egyes szövetkezeti technikai-technológiai feladatok megoldását az állami ipar vállalta és a szövetkezetek azokra kész műszaki dokumentációt kaptak.

A felső és középvezetők oktatása is megindult, emellett a fő- és középiskolai végzettségek száma a következőképpen alakult:

ÉV	Mérnök	Közgazd. egyetem	Ipari technikum	Közgazd. és egyéb középiskola
1961	2	7	49	54
1966	12	14	91	227

Ezt követő években a műszaki színvonal emelkedése meggyorsult. Termelékenyebben, gazdaságosabban termeltek a szövetkezetek.

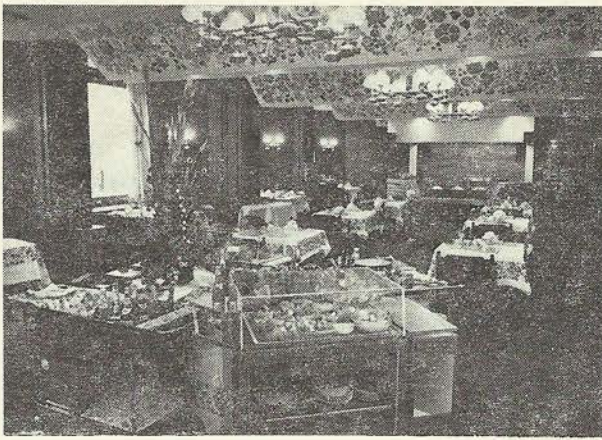
A felsőfokú végzettségük száma megháromszorozódott, míg a középiskolai végzettségük száma többszörösére növekedett.

A FATE kezdeményezése révén beindult a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Faipari Kar, valamint országos szinten bővülő középszintű szakmai oktatás lehetővé tette a vezetés színvonalának emelését, és így az eredmények növelését.

A szövetkezetek vezetői éltek a szocialista módon történő gazdálkodás nyújtotta lehetőségekkel. Helyesen ismerték fel, hogy a Tudományos Egyesületben találnak műszaki segítséget.

Az országban hosszú ideig szép számmal akadtak vezető emberek, akik az ipari szövetkezeti mozgalomban nem ismerték fel, hogy annak fennmaradása objektív gazdasági törvényekkel kapcsolatos, működésüknek reális gazdasági alapja van, s hogy feladatuk az idők folyamán változhat, de a társadalmi fejlődés szocialista szakaszának szerves része. Az állami ipar gazdasági és műszaki vezetői a FATE-ban nemcsak a legmesszebbmenő segítséget adták meg, a szövetkezetek fejlődéséhez, hanem azon túlmenően, a szövetkezeti eredmények láttán elismerésüket fejezték ki, szívesen keresték fel a szövetkezeteket tapasztalatot átadni, ugyanakkor a faipari szövetkezetek örvendetes fejlődésével egyben esetenként még tapasztalatot is szereztek. A faipari szövetkezetek eredményeik, munkájuk révén méltó társaivá váltak az állami faiparnak.

A 60-as években fokozatosan elkezdődött a szövetkezeteken belül és a szövetkezetek közötti szakosodás, munkamegosztás, a faipari szövetkezetek tevékenységének egyesítése, ami nagyrészt a szövetkezetek összevonását, részlegek és telephelyek átcsoportosítását jelentette. Az egyesülések esetében eltérő adottságú és színvonalú szövetkezeti tevékenységet üzemi szervezettséget kellett össze-

A budapesti Hilton Szálloda „Kalocsa” étterme

Kanapé

Barokk lakosztály legalsó szintje (Hilton)

„Tanja” típusú Danzigi szekrény

hangolni, ami a gazdálkodásban is éreztette hatását.

Az 1968-ban érvénybe lépett új gazdasági irányítási rendszer új korszakot nyitott a szövetkezetek fejlődésében és a faipari szövetkezeteknél a 70-es években az anyagi és szakmai koncentráción túl egy korszakváltás is bekövetkezett.

A szövetkezetek tevékenységét szabályozza az 1971. évi szövetkezeti törvény, valamint az ipari szövetkezetekről szóló törvényerejű rendelet. Ebben az időben új korszak kezdődött a szövetkezetek fejlődésében, amelynek folyamán megerősödött, szilárdná vált demokratikus önkormányzatuk.

A faipari szövetkezeteknél csak a 70-es években vált általánossá az egy szövetkezetre jutó állóeszközérték koncentrációja, és a saját vagyon dinamikus növekedése. Ezzel összhangban fokozatosan szűntek meg a szétszórt kisműhelyek, amelyekben korábban magánkisiparosok dolgoztak.

A termelés koncentráltabbá vált, kialakították a korszerű technológiai folyamatokat, igen nagy erőfeszítéseket tettek és helyesen éltek a szocialista módon történő gazdálkodás nyújtotta lehetőségekkel.

E korszakra esik a területi és szakmai KISZÖV-nél létrehozott kölcsönös támogatási alapképzés és ennek alapján a koncentrált fejlesztések jelentős támogatása.

A végleges telephelyek kialakításakor a központi támogatások mellett a szövetkezeti tagok is, jelentős társadalmi munkát vállaltak, mellyel önzetlenül segítettek szövetkezetük tovább fejlődését.

A faipari szövetkezetek három évtizedes múltja tekinthetnek vissza. Termékeikben a világhírű kézműiparosok gazdag tapasztalata, tudása, nemzedéken át örökölt ügyessége és művészi érzéke ölt testet.

Régi vásárlóik, valamint az új érdeklődők figyelmét bizonyára megragadják a remekbe készült kis- és középszériában előállított stílbútorok, szoba-berendezések, garnitúrák, ülőbútorok, csónakok, játékok, kádártermékek, és egyéb produktumok.

A 70 faipari szövetkezet és a két közös vállalkozás mintegy tizenhárom ezer dolgozója az elmúlt gazdasági évben közel 3,6 milliárd forint értékben állított elő faipari termékeket. Szövetkezeteink ké-

A faipari szövetkezetek állóeszköz- és szövetkezeti vagyongyarapódását az alábbi adatok tartalmazzák

Millió Ft-ban

ÉV	Állóeszközök nettó értéke	Saját vagyon	Egy szövetkezetre jutó állóeszköz-érték	vagyon-érték
1960	129	110	1,0	0,8
1965	239	259	2,2	2,4
1970	349	595	3,5	6,0
1975	617	1195	6,8	13,1
1979*	1011	2029	14,4	29,0

* = szeptember 30-i állapot

Termelés és értékesítésben elért eredmények

Értékesítés millió Ft-ban

ÉV	Termelés-értékesítés	Főbb értékesítési irány			Főbb értékesítési irány az össz. értékesítés %-ban	
		Belker.	Külker.	Vállalatok, szövetkezetek	Belker.	Külker.
1958	536	297	60	179	55	11
1963	1040	511	176	353	49	17
1965	1325	536	310	479	40	23
1970	1867	948	331	588	50	18
1975	2626	1128	537	965	43	20
1979	3611	1221	873	1517	34	24

szítették — egyebek között — a Hilton és a Margit-szigeti Gyógy szálló berendezéseit, berendeztek szállodákat Franciaországban, ők készítették a moszkvai KGST-palota bútorzatának jó részét, és még felsorolni is sok lenne azokat a fővárosi és vidéki közületi megrendeléseket, amelyeknek kifogástalan minőségben és határidőre tettek eleget.

Az elmúlt harminc évben növekedett a magyar bútorkészítés nemzetközi hírneve, termékeinek rangja van a világpiacon. A magyar bútortermelés egyharmadát a szövetkezeti ipar állítja elő és dolgozóinak szorgalmát, tehetségét dicséri, hogy az exportra kerülő bútorkészítés jelentős részét készítik.

A faipari szövetkezetek — ezen belül főleg a bútortipariak — termékeit szívesen vásárolják a Szovjetunióban, Norvégiában, Svédországban, Finnor-

szágban, Dániában, az NSZK-ban, Franciaországban, Ausztriában, Svájcban, de eljutnak Japánba, az Egyesült Államokba, Angliába és a Közel-Keletre is.

Az értékesítésnél elért főbb eredményeket az alábbi adatok tartalmazzák:

Az utóbbi 10 évben a feldolgozó iparba sorolt szövetkezetek termelési volumenüket megduplázták, és az elmúlt évben 3,6 milliárd Ft értéket termeltek.

A belkereskedelemnek adták át termelésüknek egyharmadát, mintegy 1,2 milliárd Ft-ot. Külkereskedelmi vállalatokon keresztül az elmúlt 10 év alatt értékesítési volumenüket jelentősen növelték, csaknem megháromszorozták. Az elmúlt évben 873 millió Ft-nak megfelelő értékű, főleg bútort adtak át, melyből 313 millió Ft Rbl. elszámolású, és mintegy 560 millió Ft értékben nem Rbl. elszámolású tőkés exportra. Állami vállalatoknak és a társ-szövetkezeteknek közvetlen megrendelésre másfél milliárd Ft értékben állítottak elő illetve értékesítettek különféle faipari termékeket, bútort és megmunkált alkatrészeket. Igyekeztek eleget tenni a háttérparra háruló, igen sokirányú igények kielégítésére.

Az elmúlt három évtized alatt a szövetkezetek megerősödésének felfelé ívelő folyamata volt. Bebizonyosodott, hogy ezekre a szövetkezetekre nagy szükség van, hiszen tevékenységükkel segítik a lakosság jobb ellátását, gazdaságos exportot bonyolítanak le, mely köztudomásúan fontos népgazdasági érdek, és feladataik elvégzésével olyan területeken mentesítik az állami ipart, ahol gazdaságosan csak a kis-, és középüzemekben oldható meg a termelés.

A feladat most, és az elkövetkezendő időszakban: tovább haladni a kijelölt úton és a szövetkezeti iparon belül megoldani úgy a termelést, hogy az mind hatékonyságában, mind szervezettségében elérje a korszerű középüzemek szintjét. Ilyen eredményekkel és feladatokkal köszöntjük a FATE 30. évfordulóját, és várjuk a további segítséget.

Mészáros István

1950. Szegeden megalakult a Faipari Tudományos Egyesület

Gépműhely 1950

Csongrád megyében 1950-ben Szegeden alakult meg a FATE-csoport. A területi csoportok közül — Szegeden a társegyesületek közül is — az elsők között alakult meg a szervezet. A csoport magvát azok a szakemberek alkották, akik az államosított gyárak vezető beosztású dolgozói voltak. Egy részük tagja volt a Mérnök-Techikus Egyesületnek is. A FATE-csoport szervezése nagy lendülettel indult meg, s az 50-es évek első felében széles társadalmi bázisa volt, amely a fizikai munkát végző tagok nagy számában is kifejezésre jutott. Az állami vállalatok mindegyike tagja volt az egyesületnek, de tagok voltak a kisiparosokból szerveződött szövetkezetek is.

Pezsgő élet folyt az egyesületben. A rendezvényeken találkoztak egymással a város faipari üzeminek vezetői és munkásai.

Az egyesületnek — a tapasztalatok átadásával, a tapasztalatcserek rendezésével — nagy része volt abban, hogy az akkor nagyrészt kisüzemi szemléletű szakemberekből a jelen évtized nagyüzemi szemléletű munkásaivá, vezetőivé váltak.

Az 50-es években tulajdonképpen az egyesület töltötte be az általános szakmai tájékozódás, a szakmai képzés és továbbképzés szerepét. Az előadásokon a szakma reprezentánsai közvetlenül tolmácsolták a szocialista átszervezés faipari vonatkozásait. Az előadások nagyon látogatottak voltak, s méltán váltak a szemlélet-kialakítás fórumaivá.

A rendezvények között igen értékes helyet kapott az oktatási tevékenység. Az egyesület — külső és helyi előadók közreműködésével — előadásokat, tanfolyamokat szervezett általános és speciális szakmai mondanivalóval. Indult tanfolyam az alapismeretek közlésére, de később a művezető tovább-

képzés keretében a legújabb ismereteket nyújtó ragasztási és felületkezelési technológiák, korszerű üzemszervezési megoldások előadására is sor került.

Az oktatási területen dolgozó szakembereink nagy erőfeszítéseket tettek a faipari technikusképzés szegedi megindításáért. Az egyesület aktívái érveltek, szerveztek — később szakoktatókat adtak — a szegedi technikusképzés érdekében. Az erőfeszítéseket siker koronázta, mert 1960-ban a Textilipari Technikum keretében, esti tagozaton, megindult a faipari technikusképzés. Napjainkban az üzemekben — elsősorban a bútorgyártásban — a művezetői teendőket nagy részben a Szegeden végzett technikusok látják el.

Csoportunk a megalakulásától kezdve — napjainkban is — nagy gondot fordított a látás útján — a tapasztalatcserekkel — szerezhető ismeretek gyarapítására. A helyi faipari üzemek szakemberei személyes kapcsolatban álltak és állnak egymással. ismerik egymás munkáját, sőt, közösen oldanak meg szakmai problémákat.

A belföldi tapasztalatcserek érdekében immár 25 év óta rendszeresen szervezünk 3 napos tanulmányutat az ország különböző faipari üzemének megtekintésére.

Mintegy 10 év óta tartunk kapcsolatot a jugoszláv DIT-tel. A kishatár forgalom keretében 2—3 fő részvételével évenként kölcsönös látogatást szervezünk az országhatár közelében fekvő jugoszláv és magyar faipari üzemekbe. A legutóbbi években kapcsolatban voltunk a bolgár műszaki egyesülettel és kölcsönös látogatásra került sor. Napjainkban bontakozik Lódz és Szeged között a műszaki együttműködés, amelybe csoportunk is bekapcsolódik.

30 év alatt a csoport együtt változott az országgal, a társadalommal. A manufakturális kisüzemek, korszerű berendezésekkel és technológiákkal dolgozó ipari üzemekké fejlődtek. A 60-as évek elején megalapították a Tisza Bútoripari Vállalatot, a hazai konyhabútor-gyártás bázisát. A TBV több telephelyes ipari nagyvállalat, korszerű berendezésekkel és képzett műszaki irányítókkal. Csongrád város súlya és jelentősége megnőtt és megalakult az önálló FATE-csoport. Az elmúlt évtizedben Hódmezővásárhely és Makó faipari üzeminek műszaki dolgozói is bekapcsolódtak csoportunk életébe.

Szegeden két szakosztályt: bútoripari, valamint fűrész- és lemezipari szakosztályt hívtunk életre.

Több év óta sikerrel bonyolítunk le programokat az Országos Erdészeti Egyesület Csongrád megyei Csoportjával.

A tagság kor és képzettség szerinti változása nyomán Ifjúsági Csoportot alakítottunk vezetőségünk egyik aktív tagjának irányításával. Az Ifjúsági Csoport ténykedésének kiemelkedő eseménye az évenként megrendezett „Ki mit tud” játékos szakmai vetélkedő. Ezt a vetélkedőt ez év februárban 8. alkalommal rendeztük meg.

A változó világban csoportunk mindig a szakmánkat érintő aktuális problémákkal foglalkozott.

A 60-as évek közepén a gazdaságirányítás reformjából következő problémákkal, majd a IV. és V. ötéves tervek időszakában a megye faipari üzeminek lehetséges vertikális kooperációjával, Szegeden területi koordinációs problémákkal foglalkozott csoportunk. Részt vettünk a megye VI. ötéves tervkonceptióinak kidolgozásában. Napjaink munkaprogramjának készítésénél mindig az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának — a gazdasági munkára vonatkozó évenként megjelenő — állásfoglalására támaszkodunk. Szeretnénk minél közelebb kerülni a gyárak problémáihoz.

Csoportunk két alkalommal volt házigazdája egyesületünk országos rendezvényének. 1965-ben a 15. éves, 1975-ben a 25. éves jubileumi közgyűlést rendezhettük városunkban. Nagy megtiszteltetés ez számunkra. A 30 év előtti alapítók már idősebb emberek. A nyugdíjas kor felé közelednek, vagy már a megérdemelt pihenés éveit élvezik. Köszönet a fáradozásaikért. A csoportban jelenleg tevékenykedő szakembereket ugyancsak az a cél vezérli, hogy csoportunk legyen a tájékozódás, a tanulás, a tapasztalatszerzés „műhelye”, nem utolsósorban az állami irányítás széttagoltságában dolgozó „fások” egységes fóruma.

Szabó Lajos

A Vegyesfaipari Szakosztály három évtizedes tevékenysége

Fővárosi Kefe- és Seprűgyár

A Faipari Tudományos Egyesület megalakulásával egyidejűleg kezdte meg tevékenységét a Vegyesfaipari Szakosztály. A szakosztályhoz a Budapesten működő tanácsi, faipari vállalatok tartoznak. E vállalatok műszaki fejlesztésének technológiai és számos speciális gyártási eljárását a szakosztály koordinálta, mivel sem állami, sem tanácsi szinten ilyen szervezet nem volt.

Az 50-es években jelentős tanácsi vállalatok tartoztak szakosztályunkhoz. Többek között a Fatömegcikk, Faipari Szerszám, Képkeret, a Műszaki Kefe- és a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalatok.

E vállalatok igen széles profilban végezték tevékenységüket. Az idők folyamán többszöri átszervezésre került sor, több vállalat összevonásra és vidéki telepítésre került. Jelenleg az alábbi vállalatok tartoznak a szakosztályunkhoz: a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat, Fővárosi Faipari és Kiállítás Kivitelező Vállalat, Parafagyár és a Monori Kefegyár. E vállalatokkal állandó és rendszeres kapcsolatban áll szakosztályunk.

A legkiemelkedőbb eredményeket az alábbiakban foglaljuk össze:

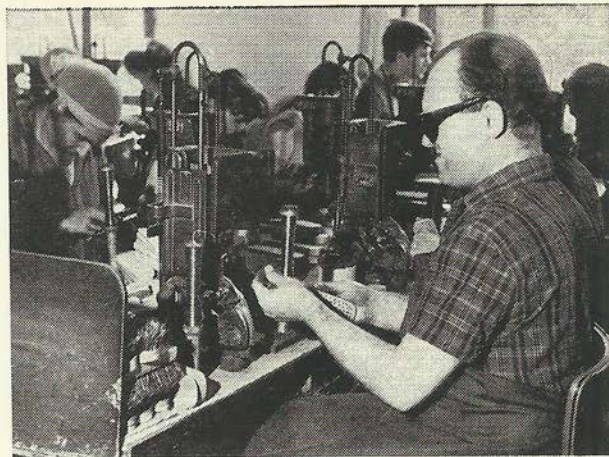
1. Szakosztályunk segítséget nyújtott a vállalatoknak a rövid- és középtávú tervek társadalmi bírálatához.
2. Több műszaki és fejlesztési kérdésben munkabizottságok dolgoztak ki tanulmányokat. Ilyenek voltak többek között a felületkezelés, a szárítás, anyagmozgatás és a tömeggyártás műszaki feltételeinek megteremtése.
3. A munkavédelemmel kapcsolatban az egyes vállalatoknál előadásokat szerveztünk.
4. Kiemelkedően fontosnak ítéljük meg a korábbi években megszervezett technikus továbbképző tanfolyamokat, melyeken a vállalatoktól olyan műszaki dolgozók vettek részt, akiket már állami oktatásban vagy továbbképzésben nem lehetett beiskolázni. A technikus továbbképzést úgy a vállalatok, mint pedig a résztvevők rendkívül pozitívan értékelték.
5. A szakosztályhoz tartozó tagjaink egyöntetűen elismerésben részesítették az évente megszer-

Seprűgyártás

vezett tapasztalatcsere látogatásokat. E látogatások során a legjelentősebb budapesti és vidéki faipari és bútorigipari vállalatokat tekintettük meg, s ennek során hasznos tapasztalatokat szereztek a résztvevők a fejlett technika és az üzemszervezés területén.

6. Évente legalább 1 ankétot rendeztünk, mely mindenkor az aktuális műszaki és közgazdasági témákkal foglalkozott. Az ankétokra kitűnő előadókat sikerült megnyerni és a hallgatók nagy aktivitással vettek ezeken részt.
7. Évente klubnapokat rendeztünk, főleg fiatal műszaki dolgozók részére. E klubnapokon filmvetítéssel egybekötött előadások, külföldi tapasztalatcserek szerepeltek.

Kefegyártás

8. A tagszervezés területén aktívaink eredményes munkát fejtettek ki és így egy jelentős törzsgtagság jött létre.
9. A szakosztály vezetősége az elfogadott munkaterv alapján végezte munkáját, rendszeresen havonta vezetőségi ülést tartottunk.
10. Az elmúlt években több cikk jelent meg a FA-IPAR című lapban, melyet szakosztályunk kezdeményezésére készítették el szerzőink.

A szakosztályhoz igen lelkes tagok tartoznak, és itt szeretnénk megemlékezni Vojvoda János és Fábrián László elvtársakról, akik FATE alapító tagok voltak és hosszú időn keresztül kiemelkedő munkát végeztek szakosztályunkban.

A jövőben is számos feladatot kell a szakosztálynak megoldani. A növekvő népgazdasági feladatok megoldásához eszközeinkkel, több és jobb munkával kíván szakosztályunk is eredményesen hozzájárulni.

Dr. Solymos Gyula

Hírek a vállalatok életéből

A *Tisza Bútoripari Vállalat szegedi gyára* már szériagyártmányban állítja elő a furnérborítású *Roli* szekrény sorokat

A gyártmányfejlesztési program keretében rövidesen egy új lakószobás szekrény sor, és kiegészítő bútorok gyártmányfejlesztési programját is beindítják.

A vállalat szolnoki gyárának mintakészítő műhelyében elkészültek az amszterdami kiállításra kerülő

TL—81 új típusú szekrény család mintadarabjai. A terveket *Konkoly István* és *Romhányi László* készítette, a kivitelezést *Magyar Imre* művezető irányította.

Az év mások felében kerül sor a *NIKOLETTA* garnitúra II. és III. típusú változatának sorozatgyártására, melynél a szekrények ajtóit laminátos forgácslap- és természetes faanyag kombinációjából alakították ki.

Az elsődleges faipar fejlődése és további feladatai

Az elsődleges fafeldolgozóipar az államosítás esztendejében, 1948-ban, zömmel csak műszakilag elmaradt, korszerűtlen termelőüzemekkel rendelkezett. A fűrészüzemek közül állami tulajdonban korábban csak a kincstári Ládi üzem volt. Néhány korábban magánerdőbirtokos tulajdonában volt fűrészüzem pedig a földreform során már állami tulajdonba került. Az ipari jelleget a Furnér- és Lemezművek RT, a Szegedi Falemezgyár és a Hárosi Falemezgyár képviselte, de csak a II. világháború éveiben katonai szállításokra létesített szegedi üzem volt közepesen korszerűnek minősíthető.

Az államosítástól kezdődően a gazdaság és társadalompolitikai célok és a követelményeknek megfelelően az elsődleges fafeldolgozás is gyors ütemben fejlődött. A fejlődéshez ettől az időtől kezdve tevékenységével jelentősen hozzájárult társadalmi egyesületi vonalon a most 30 éves fennállását ünneplő, 1950 januárjában megalakult Faipari Tudományos Egyesület is.

A fűrész-lemezipar területén a fő termékek termelésében elért mennyiségi fejlődést az alábbi számadatok jellemzik:

Termék megnevezése	M. e.	1950	1960	1970	1979
Fenyő f. áru	e. m ³	84,9	214,5	426,0	421,7
Lombos f. áru	e. m ³	87,1	174,6	189,0	482,1
Parketta	e. m ²	457,4	1191	3072	3209
Faláda	e. m ³	85,3	156,2	316,6	294,3
Furnér	millió m ²	1,2	8,4	19,0	27,2
Gyufa	doboz	316,0	499,4	584,0	664,9
Enyvezett lemez	e. m ³	21,7	21,7	12,0	3,6
Bútorlap	e. m ³	4,8	16,3	8,0	5,1
Faforgácslap	e. m ³	—	8,6	69,0	202,3
Farostlemez	e. m ³	—	10,2	47,0	93,8
Faforgácslap (felületkezelt)	e. m ³	—	—	—	41,8
Farostlemez (felületkezelt)	e. m ³	—	—	11,0	19,4
Cementkötésű forgácslap	e. m ³	—	—	—	20,9

A hagyományos termékekben történő mennyiségi növekedésen túlmenően azonban még nagyobb a jelentősége a termelési termékszerkezet változásának. Ebben az időszakban került megteremtésre Magyarországon az alapanyag-felhasználásban, technikában, technológiában és termékekben egyaránt újat képviselő faforgácslapgyártás és farostlemezgyártás, a faforgácslapok és farostlemezek felületkezelése, az újszerkezetű mozaikparketta és szalagparketta-gyártás, a cementkötésű forgácslapok gyártása.

A fűrész-lemezipar fejlesztése 1950—1980 között

Az elsődleges faipar fejlesztési lehetőségeit minden időszakban objektív tényezők szabták meg, és pedig — a rendelkezésre álló alapanyagok mennyisége és fajtái

- a társadalmi szükségletek
- a fejlesztési, illetve beruházási lehetőségek mértéke
- a gazdaságosság
- a külkereskedelmi egyenlegre gyakorolt hatás.

A tényezők megítélése nem volt mindig egységes: Az államosítást követő években az a felfogás uralkodott, hogy erdőben szegény ország vagyunk, ezért a fafeldolgozás fejlesztése nem indokolt. Később ez a felfogás úgy módosult, hogy fában ugyan nem, de ipari feldolgozásra alkalmas fában vagyunk szegények, s ezért a fafeldolgozás gyorsabb ütemű fejlesztése nem indokolt. Ezeket az állásfoglalásokat az is alátámasztotta, hogy az 1960-as évek közepéig tűzifából is importra szorultunk, valamint az is, hogy az 1950-es évek végéig — a fagyártmánytermelés, valamint a faforgácslap- és farostlemezgyártás megindulásáig — a rönkméretet el nem érő anyagok ipari hasznosítása teljeskörűen megoldatlan volt.

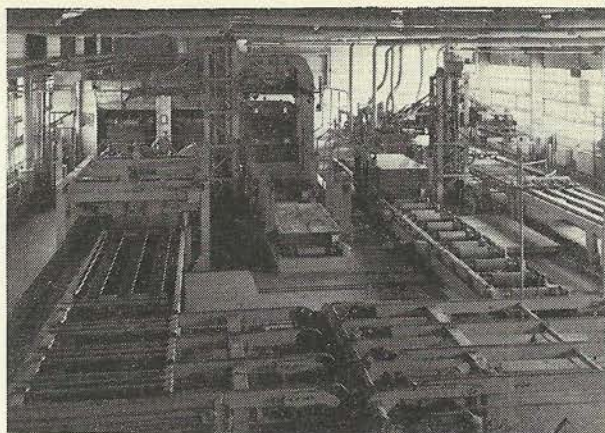
A fejlesztés első jelentős lépcsőjét az biztosította, hogy a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa 1955. évben határozatban intézkedett a faipar fejlesztéséről és a fatakarékosság érdekében teendő intézkedésekről. A határozat végrehajtási ütemterve előírta a meglévő fűrész-lemezipari üzemek korszerűsítését, a termelés koncentrációját, a rekonstrukciós munkák és új létesítmények tervei elkészítését. Az akkor megfogalmazott célok általában helyesnek bizonyultak, de számos létesítmény esetében csak sokkal később, 1960 után, illetve csak az V. ötéves terv során valósultak meg (hárosi forgácslapüzem, lenti és franciavágási fűrészüzemek korszerűsítése stb.)

Ebben nem kis szerepet játszott az a helyzet, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóságnak a faipari nagyberuházásokról készített előterjesztése alapján hozott 1956. évi Mt. határozat végrehajtása akkor megghiúsult. A faipari beruházásokat a szüneteltetendő beruházások közé sorolták, s ez alól 1957 évben csak a mohácsi és szombathelyi beruházás mentesült.

1961 évben a Gazdasági Bizottság foglalkozott ismét a fejlesztés kérdéseivel, s hozott határozatot az 1961—1965 évekre vonatkozóan. A fejlesztés fő céljaként a határozat a belföldi fakitermelésből származó faanyag maximális hasznosítását, a termelési importszükségletének csökkentését, a műszaki színvonal emelését, a termelékenység és gazdaságosság fokozását írta elő. Az 1960 évig létrehozott — mai szemmel nézve kísérleti jellegűnek tekinthető — farostlemez-termelő — és faforgácslapgyártó bázisok termelésének megtöbbszörözését, a mozaikparketta termelés megvalósítását irányozta elő a terv. Már akkor jelentkezett igényként a nemzetközi gyakorlatban addig nem alkalmazott fafajok műfalap-gyártási alapanyagként való alkalmazásának szükségessége, (cser, éger), valamint a fahulladékok ipari nyersanyagként való hasznosí-

A Székesfehérvári ÁÉV által kifejlesztett CLASP építőipari rendszerű iskola, CK-lap belső burkolattal

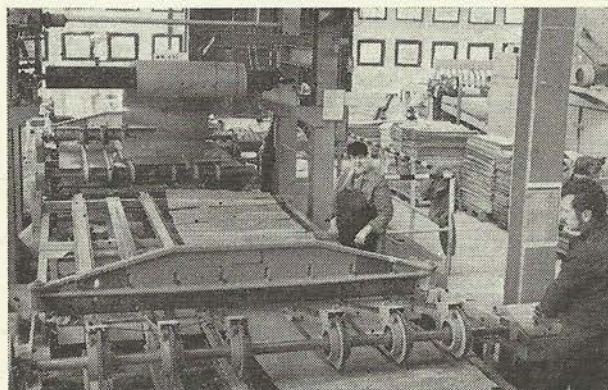

Cementkötésű forgácslap gyártósor Szombathelyen

tására a törekvés. Már akkor számoltak a hagyományos termékek — enyvezett lemez, bútorlap — bizonyos mértékű termeléseszkökenésével, melyet aztán a termelési gyakorlat különösen az enyvezett lemez vonalán a berendezések avulása, munkaerő-átcsoportosítás, városrendezési okok miatt messze túlhaladt. Ebben az időben került megvalósításra a farostlemezek korszerű felületkezelése, s jelentősen fejlődtek a fakereskedelem műszaki feltételei (Pestlőrinc, Tuzsér).

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1965 évben hozott határozata a IV. ötéves tervidőszakra előírta a fakitermelés, fafeldolgozás és felhasználás között kialakult aránytalanságok megszüntetésére való törekvést. Előírta a fahelyettesítő anyagok termelésének gyorsabb fejlesztését, faanyagfogadó és tárolótelepek kapacitásbővítését, korszerű leszábótelepek létesítését és a fahulladék ipari hasznosítására való fokozott törekvést. Külön foglalkozott a göngyöleggyártó kapacitás és a szükségletek összhangja megteremtésének kérdésével. A célok vizsgálata mutatja, hogy az 1965 évben hozott határozatok céljai három ötéves tervidőszakban zömében változatlanul fennállottak, egyes elemei még VI. ötéves tervi fejlesztési koncepciónkra is hatnak.

A IV. ötéves terv — az előbbi elvekkel összhangban — a nyersanyagbázis gazdaságos hasznosítását, a feldolgozó kapacitások ennek megfelelő

Ceglédi székülés üzem hámozó gépsora

bővítését, a termelés szerkezetének a várható igényekkel összehangolt korszerűsítését irányozta elő. A legdinamikusabb fejlesztést a farostlemez- és fapforgácslap-gyártás területén irányozták elő, s ennek megvalósítására Gazdasági Bizottsági határozatok születtek. Cél volt a fűrészipari feldolgozás terén a meglévő üzemek technikai színvonalának emelése, a termelés korszerűsítése, a magasabb készletfokú termékek gyártásának bevezetése, s ezzel kapcsolatban aktív bútortipari és építőipari kooperációk létesítése. Ez utóbbi célok megvalósítása irányában azonban döntő változást csak az V. ötéves terv keretében végrehajtásra kerülő fűrészipari rekonstrukció hozott.

Az V. ötéves terv faiparfejlesztési feladatai a farostlemez- és forgácslapgyártás változatlanul nagymértékű fejlesztését, a fűrészipar átfogó korszerűsítését foglalták elsősorban magukba. Az előbbi területen sikeresen megvalósításra került a mohácsi V. üzem termelősorának szükséges kiegészítése, s így 1978 évtől kezdődően a termelés már az előirányzott 100 ezer m³/éves volument erősen megközelíti.

Jelentős eredmény, hogy — új termékként — a tervidőszak közepén megjelent a Szombathelyen gyártott cementkötésű forgácslap. A gyártás beindításának és a felhasználásnak törvényszerűen jelentkező kezdeti nehézségei után a tervidőszak végére olyan helyzet áll elő, hogy a tervezett kapacitás elérése mellett is jelentős kielégítetlen belföldi igények és kihasználatlan exportszállítási lehetőségek fognak fennállni.

Fapforgácslap-gyártás terén — 1980-ban már konkrét ellátási gondokat is okozva — legjelentősebb problémánkká vált, hogy a vásárosnaményi új forgácslaptermelő berendezés hibás szállítása miatt annak termelésével még a tervidőszak végén sem számolhatunk. A középtávú fejlesztési koncepció egyik központi feladata, a fűrészipari rekonstrukció, a tervidőszak kezdetén lassan indult be. Akadályozta a beindulást a pályázati feltételek viszonylag késői meghirdetése, az ismételt alkalmazható technológiák és anyagmozgató berendezések kipróbált kialakításának hiánya, az alapgépek megválasztásában az egységes vélemény, a beruházói szervezetek komplex fejlesztések terü-

letén való gyakorlatlansága. Ezekben a nehézségeken a tervidőszak első felében azonban sikerült túljutni, s ma már biztonsággal megítélhető, hogy a tervidőszak végéig a fő fejlesztési célokat, illetve azok számszerű értékeit jelentősen megközelítjük, egyes vonatkozásokban jelentősen túl is teljesítjük. A fejlesztésekre vonatkozó Beruházási Alapokmányokban előirányzott értékek teljesítése esetén a tervezett állami támogatás mintegy 80%-os mértékű igénybevétele mellett az alapanyag-feldolgozásban előirányzott kapacitásértéket 96,8%-ban elérjük.

A rekonstrukció keretében ugyanakkor mintegy 50 ezer m³ szelvényáru szárítását lehetővé tevő technikai szárítóberendezés létesül, s 40 ezer m³ szelvényáru továbbfeldolgozását, alkatrészgyártást lehetővé tevő kapacitás kerül létrehozásra.

A termelési kapacitások változásai mellett a termelési feltételei jelentősen javulnak. A hengeres-fa feldolgozásához mindenütt korszerű alapgépek kerülnek alkalmazásra, jelentősen fejlődik az anyagmozgatás gépesítése mind a rönktereken, mind a gyártási folyamatokban, mind a készárutereken. A megfelelő szerszámkarbantartás technikai feltételeit megfelelő gépek beszerzésével és beépítésével minden fejlesztésnél biztosították. Jelentős előrelépés történik a termelés során keletkező hulladékok részben ipari hasznosítási célú felkészítése (apríték), részben hőenergia-termelésre való felhasználása (fűrészpor és fahulladék-tüzelésű kazántelegek) érdekében. A dolgozók szociális ellátási feltételeinek javítására a normáknak megfelelő szociális létesítménnyel való ellátást teljeskörűen biztosítják minden fejlesztett telephelyen, s a gépesítés, fűtés, világítás, porlészívás megfelelő fejlesztésével jelentősen javulnak mindenütt a munkavégzési feltételei.

A rekonstrukció végrehajtása a termelés kívánatos koncentrációját nagymértékben elősegíti. Befejezése után megteremtődnek a technikai feltételek ahhoz, hogy a belföldi fakitermelésből és importból származó fűrészipari alapanyag döntő része — mintegy 80%-a — közép- és nagyüzemekben kerülhessen feldolgozásra.

Az V. ötéves tervidőszakban területünkön jelentős előrelépésként értékelhetjük a korábban sok kezdeti nehézséggel küzdő, vitát kiváltó panelparketta-gyárak hatékony üzemeltetési feltételeinek megteremtését is.

A tervidőszak végére a zalahalápi és barcsi üzemek együttes termelése túlhaladja a 800 ezer m²-es mennyiséget, s mivel a belföldi igény a tervezett mértéken alul marad, a panelparketta jelentős része gazdaságos tőkés export révén értékesülhet.

Az V. ötéves terv céljai között szerepelt a Fűrész-, Lemez- és Hordóipari Vállalat műszakilag elavult újpesti üzemének fokozatos kapacitás pótlása. A pótlás legjelentősebb tényezője a ceglédi székülés- és támlaüzem — évi 6000 m³ késztermék kapacitását — termelősorainak 1979. évi sikeres üzembe helyezése. A tervidőszak végéig azonban az ebben a szakaszban előirányzott legszükségesebb gépcserék Szegeden is végrehajtásra kerülnek. Ugyancsak 1980-ban befejezést nyer a ké-

selt furnértermelés 10,8 millió m²/év volumenre való fejlesztése a hárosi gyáregységben.

A gyufaipar területén előirányzott rekonstrukció a tervidőszak közepén szintén eredményes befejezést nyert. Végrehajtása révén a korábbi ellátási és minőségi gondok gyakorlatilag teljeskörűen megoldásra kerültek.

A faipar fejlesztésének VI. ötéves tervi céljai

Az alapanyaggyártó faipar területén az V. ötéves tervidőszakban tapasztalható jelenségek világosan jelzik, hogy a fejlesztésben most — a népgazdaság általános tendenciáival és követelményeivel egyezően — a *struktúraváltozás igényét kell előtérbe helyezni*. Minden termelő területen fokozódik a korszerű szinttartás fontossága, mert a műszaki állapot romlása miatt egyébként törvényszerűen bekövetkező termeléseszköveknek csak így lehet elkerülni. Előfeltétele ez egyben a rendelkezésre álló alapanyag hatékony feldolgozásának, a felhasználók minőség és választék tekintetében gyorsan növekvő igénye kielégítésének.

A fűrészipar területén a meglévő kapacitások korszerű szinttartása keretében — elsősorban a nagyüzemekben, esetenként a középüzemekben — biztosítani kell:

- a rönkméret alatti, de a fűrészipari termékek előállítására még alkalmas hengeresfa-mennyiséget hatékonyan feldolgozni képes gépsorok létesítését,
- az alapanyag előkészítésével kapcsolatos műszaki feltételek megfelelő javítását (választékoló-, mérő-, szilánkkereső-, osztályozó-, fordító-berendezéssel, esetenként kéregzőgéppel ellátott sorok),
- a termelősorok jobb kihasználását lehetőségessé tevő mérő-, regisztráló-berendezésekkel, korszerűbb fűrész szerszámokkal és azok karbantartását biztosító eszközökkel, gépekkel való ellátását,
- a termelési hulladékok ipari- illetve hőenergia célú hasznosítását lehetővé tevő eszközök és gépek (aprító-, szállítóberendezések, kazánok) alkalmazását,
- a fűrészipari tevékenységhez kapcsolódó technológiával dolgozó mezőgazdasági lada gyártó kapacitások korszerűsítését.

A fűrész-lemezipar többi területén a fő fejlesztési feladatok a következők:

- a *fenyő hengeresfa feldolgozásban* a korszerűsítések során, a várható alapanyag-összetétel alakulásának megfelelően, a meglévő telephelyeken növelni kell a rönkméret alatti hengeresfa alapanyagok termelékeny és hatékony feldolgozását biztosítani képes kapacitások arányát. Ugyanakkor a fenyő fűrészárut forgalmazó telepeken a jelentkező igénnyel egyezően a nagyüzemi feldolgozást végző fenyő fűrészüzemeket is el kell látni hossz- és szélesség-toldó, osztályozó, egységcsomagképző berendezésekkel. Ahol lehetőség van a hulladék gazdaságos értékesítésére, meg kell oldani a hulladék aprítását is,

— a lemezek összmennyiségét tekintve a szükségletek tartósan és tendenciájukban is meghaladják a termelési lehetőségeket.

Ezért

- a tervidőszak folyamán megfelelő fejlesztéssel biztosítani kell a farostlemez felhasználási területek bővítését a felületkezelt mennyiség növelésével, a csomagolás, bútorigipari- és építési célú (láda, idompréselés, zsaluzó- és konténerlemez stb.) speciális igények kielégítésére alkalmas termékek gyártásának kifejlesztésével,
- a szükségletek várható alakulását figyelembe véve meg kell kezdeni egy új lemez- illetve lapgyártó kapacitás létesítését. A gyártmány-szerkezet kialakítása során teljeskörűen vizsgálni kell az új típusú lemezek és lapok bevezetésének lehetőségeit (MDF-lemezek stb.),
- meg kell valósítani Szegeden az enyvezett lemezgyártó üzem rekonstrukcióját.
- a *laptermékek* összmennyiségét tekintve a termelési lehetőségek a legjelentősebb termékcélcsoportokban, a *faforgácslapban* az előirányzott fejlesztések végrehajtása mellett alkalmasak az igények kielégítésére. Az ellátásnak a VI. ötéves terv folyamán megfelelő biztosítása azonban szükségessé teszi a vásárosnaményi üzem termelésének tervezetthez közelálló mielőbbi biztosítását.

Ezenkívül:

- a tervidőszak folyamán végre kell hajtani Szombathelyen az 1965-ben létesült I. számú üzem rekonstrukcióját,
- végre kell hajtani a szombathelyi II. üzem rekonstrukcióját úgy, hogy a többlettermeléssel minimálisan a soproni üzem termelését ki lehet váltani,
- a felhasználói igények jobb kielégítése céljából bővíteni kell a forgácslap felületkezelő kapacitást,
- meg kell valósítani Szegeden a bútorigipari üzem rekonstrukcióját mintegy 13 ezer m³/év kapacitással.

A faforgács-alapanyagú termékek igényeknek megfelelő választék bővítése új felhasználási terü-

leteket is biztosított és biztosít a továbbiakban a külföldi fejlesztési eredmények hazai hasznosítása révén. Az új termékek közül már belföldi bevezetésre került a cementkötésű — elsősorban építőipari felhasználási célú — forgácslap. Perspektívikus termékeknek ígérkezik az idompréselt láda, rakodólap és ajtótok, elsősorban azért, mert mai felhasználási szinten fenyő, illetve lágy lombos fűrészárut válthat ki.

Ezért

- a piaci igények növekedésétől függően — várhatóan a tervidőszak második felében — egy további sort kell létesíteni a cementkötésű forgácslap gyártására 27 ezer m³/év kapacitással,
- meg kell valósítani a farostlemez fenékekkel kombinált idompréselt faforgács ládagyártást évi 7 millió db kapacitással,
- tovább kell vizsgálni és a felhasználás lehetőségének megfelelő biztosítása esetén meg kell valósítani a préselt ajtótokok és rakodólapok gyártását.

A furnér-, parketta-, gyufagyártás területén a IV. és V. ötéves tervben végrehajtott fejlesztések a termelés megfelelő szintjét biztosítják. Itt elsősorban korszerű szinttartást kell biztosítani.

A tervidőszak folyamán, elsősorban a faiparban és erdészetben alkalmazott anyagmozgató berendezések igényeinek jobb kielégítése céljából meg kell kezdeni Szentendrén a termelésnek részben új telephelyre történő áttelepítését.

★

Az előzőekben vázlatosan ismertetett fejlődés eredményei, az elsődleges ffeldolgozás fejlesztése során kialakult szakembergárda biztos alapot nyújt további fejlődésünkhöz. A 30 éves fennállását ünneplő Faipari Tudományos Egyesület minden tagja és vezetője az elmúlt időszakhoz hasonlóan sokat tehet és kell tegyen abban, hogy a társadalmi munka minden eszközével segítse további céljaink elérését és megvalósítását.

Dessewffy Imre

FATE-élet Sopronban

A Faipari Tudományos Egyesület megalakulása és a „Faipar” című tudományos folyóirat megindulása után nem sokkal 1953. február 20-án Sopronban az Épületasztalosipari Szakosztály keretében kezdte meg tevékenységét az Egyesület 21 fővel. Az önálló Soproni Csoport megalakulását 1957 májusában tartott kibővített vezetőségi ülésen határozták el. A várost, amelyet a textilipar egyik bázisának neveztek, 1951-ig a kisipari famegmunkálás jellemezte. Közép-Európa akkor legkorszerűbb épületasztalosárugyára létesítését (1951) követte a hulladékforgács feldolgozására alapított Faforgácsfeldolgozó Vállalat (1959), amely hazánk első forgácslapüzemének tekinthető. A Vállalat építőipari forgácslapjai, ill. paneljei az országban egyedülállóak voltak. 1948 októberében 15 haladó szellemű kisiparos alapította a mai Bútoripari Szövetkezetet, amely jelenleg túlnyomórészt exportra termel. A Tanulmányi Állami Erdőgazdaság keretében működő Fűrészüzem egészíti ki a fafeldolgozó üzemek sorát. A Fűrészüzem jelentős rekonstrukció után a közelmúltban új telephelyen kezdte meg működését.

Sopronban 1957 óta az Erdészeti és Faipari Egyetemen képezik az okleveles faipari mérnököket és 1974 óta okleveles faipari üzemmérnököket is bocsájtanak az ipar szolgálatára. A faipari felsőoktatás létrehozásában elévülhetetlen érdemeket szerzett a Faipari Tudományos Egyesület és ezáltal jelentősen megerősödött a soproni szervezet tevékenysége is.

Négy faipari üzem és az Egyetem Faipari Mérnöki Karának szakemberei, ill. hallgatói alkotják a csoport tagságát. A négy üzem, négy különböző főhatósághoz tartozik. Az összefogást a gazdasági kapcsolatokon kívül csak az Egyesület biztosítja. Így Sopronra is jellemző a faipar azon megoszlása, amely főhatósági irányítás tekintetében az egész hazai faipart jellemzi. Ennek ismeretében a csoport vezetősége mindenkor igyekezett a tagság speciális igényeinek kielégítése mellett a minden FATE-tag érdeklődésére számotartó rendezvények szervezésére és a kooperáció elmélyítésére.

Munkájában nagy segítséget jelentett az Erdészeti és Faipari Egyetem, mint az ország egyetlen intézménye, ahol a fagazdaság minden problémáját együtt kezelik. A csoport célkitűzése volt és jelenleg is az, hogy munkáját a 9 főhatóság által irányított magyar faipar műszaki, közgazdasági fejlesztése az egységes szemléletű hatékonyabb faanyaggyártás megvalósítása érdekében végezze. Társadalmi tevékenységünk során a szakmai továbbképzésen és országos rendezvényeinken kívül legjelentősebbnek a helyi szakemberek összefogását, rendszeres találkozások biztosítását, és ezen keresztül a szakmai együvé tartozás ébrentartását tekintjük.

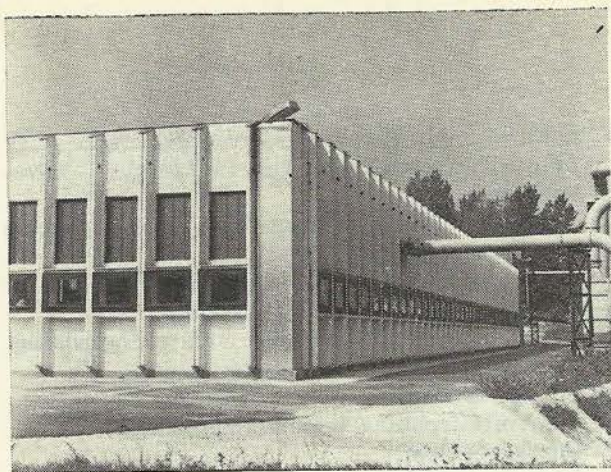
Csoportunk tevékenysége során foglalkozott:

- az alapanyagellátás, tárolás, védelem, szárítás és anyagmozgatás kérdéseivel;

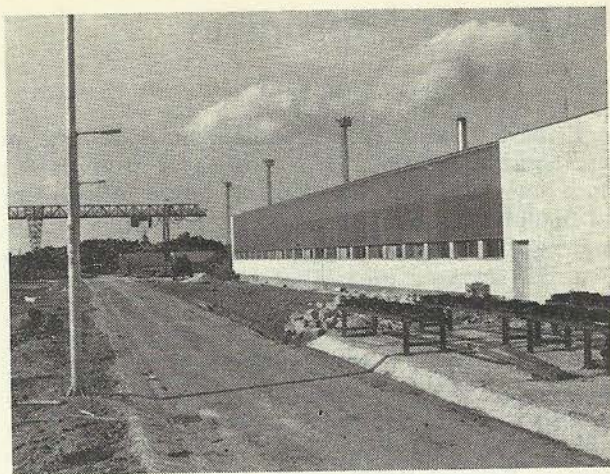
- kutatási eredmények korszerű gépi berendezések és gyártástechnológiák ismertetésével ill. bevezetésével;
- a fahelyettesítés és idegen anyagokkal való társítás;
- a szakemberképzés és továbbképzés;
- az ágazat- és alágazatok fejlesztése;
- a hulladék- és alacsonyabb rendű erdőgazdasági és faipari választékok hasznosítása;
- anyag- és készletgazdálkodás;
- a számítástechnika faipari alkalmazása;
- munkavédelem;
- környezetvédelem kérdéseivel.

A csoport széles körű tevékenységét talán a jellemzi legjobban, ha felsoroljuk azokat a jelentősebb országos rendezvényeket, amelyeket az utóbbi években önállóan vagy legtöbb esetben társ-egyesületekkel együttműködve rendeztünk Sopronban.

- 1963 Lombos fűrészáru kihozatalának emelési lehetőségei a fűrésziparban.
(a Soproni FATE Csoport fennállásának 10. jubileumi ünnepségeihez kapcsolódó országos ankét)
- 1964 Felsőoktatási Ankét.
(országos rendezvény a FATE Ügyvezető Elnöksége részvételével).
- 1965 A faipari technológiák technikai szintjének mérése és a világszínvonalhoz való hasonlítása.
(Munkabizottsági zárójelentés vitája ankét keretében).
Faanyagmegmunkáló szerszámok tárgyköréből ankét.
(Fiatal Műszakiak Klubja rendezésében).
- 1966—1969 között hét ankétot, két konferenciát, 25 szakmai előadást szervezett a csoport, közülük kiemelkednek az alábbiak:
- 1966 Gyakorlati foglalkozások szerepe az egyetemi folyamatos tanulásban és a gyakorlati életre való felkészítésben. (országos ankét)
Faipari szerszámok élezése. (országos ankét)
Forgácslapok felhasználása az építőipar területén.
- 1967 Faipari Felsőoktatási Konferencia
(nemzetközi rendezvény a szocialista országok faipari felsőoktatási intézményeinek képviselői (13 fő) részvételével)
Felületkezelés aktuális problémái. (ankét)
- 1968 A faipari vállalatok műszaki fejlődése az új gazdaságirányítási rendszerben.
- 1969 Finomfelületű forgácslap és pozdorjalapgyártás. (országos ankét)
Műanyagok faipari alkalmazása.
- 1970 Sopron város faiparjának története.
(ankét hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére).
FATE feladatai a faipar műszaki fejlesztésében. (országos ankét valamennyi FATE-cso-

*Erdészeti és Faipari Egyetem Mérnöki Kar
Tanműhelye*

A Tanulmányi Állami Erdőgazdaság új fűrészsüzeme

- port képviselőinek részvételével, és külföldi előadóval).
- 1971 Fiatal Műszakiak helyzete, feladatai és eredményei a faiparban, aktivitásuk vizsgálata az Egyesület életében. (országos ankét)
- 1972 Sopron faipari fejlesztési lehetőségei. (ankét)
- 1973 A komplex fafeldolgozás (országos ankét az OEE helyi csoportjával közös rendezésben)
- 1974 Fenyőhelyettesítés. (ankét a Soproni Műszaki Hetek keretében)
Anyagmozgatási rendszerek alkalmazása a faiparban. (országos ankét)
- 1975 Sopron faiparának fejlődése a felszabadulástól napjainkig. (előadó ülés)
Fiatal műszakiak helyzete a gyakorlati életben, szakmai továbbképzésük biztosítása. (országos ankét)
Nemzetközi fűrészipari konferencia.
- 1976 Fahulladékok hasznosítása (ankét)
Csomagolóstechnika a faiparban. (országos ankét)
- 1977 Anyagmozgatási rendszerek jelentősége a faiparban (országos ankét)
Korpuszbútor szerelősorok (országos ankét)
Számítógépek faipari alkalmazásának lehetőségei
- 1978 Anyagmozgatási konferencia.
Fagazdasági hulladékok feldolgozása és szállítása.
- 1979 Számítógépek és számítástechnika faipari alkalmazása. (országos ankét)
- 1980 Hulladékhasznosítás és energiatakarékosság kérdései a faiparban. (a Soproni Műszaki Hetek keretében tervezett országos ankét).

Nagyrendezvényeink zöme országos érdeklődést váltott ki és sok szakembert vonzott városunkba.

Így ezen ankétainkkal és tagjaink által más városokban tartott előadásokkal széles körű kapcsolatokat tartunk fenn az ország faipari szakembereivel és a baráti országok társegyesületeivel, intézményeivel.

Nagyrendezvényeink mellett évi 7—10 szakmai előadást rendeztünk, amelyek megtartására a szakma jeles képviselőit kértük fel. Kutatási eredmé-

nyek, külföldi tanulmányutak tapasztalatainak ismertetésével segítettük — pártunk tudománypolitikai irányelveinek érvényesítését.

A csoport keretében 1964 októbere óta „Fiatal Műszakiak Klubja” működik, amely vitafórum a fiatal szakembereket legjobban érdeklő kérdések megbeszélésére. Feladatát, amely az évek során a faipari mérnökhallgatók bevonásával tovább bővült, jól ellátja.

1969-ben egy szakcsoporttal erősödött szervezetünk, amely elsősorban a Kapuvári Asztalos Szövetkezet dolgozóit kapcsolta be az egyesületi életbe. A rendszeres kapcsolattartás mellett előadásokkal, konzultációkkal segítjük munkájukat, üzemlátogatásokra és tanulmányutakra való részvételre biztosítunk lehetőséget számukra.

Tagságunk jelentős része faipari mérnök- és üzemmérnökhallgató. Törekszünk, hogy megismertessük, és megszeretessük velük az egyesületi életet, hogy kikerülve az egyetemről, növeljék az aktív FATE-tagok számát. A faipar sok jelenlegi vezetője csoportunk keretében ismerkedett meg a FATE életével és vált az egyesületi munka lelkes támogatójává.

A faipari felsőoktatásért érzett felelősségünkől vezérelve a többi FATE-csoporttal együtt társadalmi úton segítettük a Faipari Mérnöki Kar beiskolázási tevékenységét. Műszaki tudományos munkánk során elsősorban a helyi üzemek közös problémáinak megoldására törekedtünk. Munkabizottságaink a munkavédelmi intézkedések koordinálásától kezdve a Faipari Mérnöki Karon készült szakmérnöki tematikák, Diákköri Dolgozatok bírálatán át számos gyakorlati jelentőségű kérdéssel foglalkoztak és dolgozták ki javaslatukat. Pályázat keretében évente értékeltük a faiparban gyakorlati jelentőséggel bíró tudományos dolgozatokat. Gondoskodunk jutalmazásukról és lehetőség szerint bemutatásukról is. A munkabizottságok jelentéseit vezetőségi üléseken értékeltük, és előadás keretében nyilvános vitára bocsájtottuk, majd megküldtük az érdekelt vállalatok, intézmények vezetőinek.

Bel- és külföldi tanulmányutak szervezésével lehetőséget biztosítottunk tagságunk szakmai látókörének szélesítéséhez, tapasztalatcserékhez. Önálló

szervezés mellett csatlakoztunk az Erdészeti és Faipari Egyetem által rendezett tanulmányutakhoz is, így több üzemi szakember jutott el korszerű jugoszláv és csehszlovákiai faipari üzemekbe, intézményekbe. Helybeli tapasztalatcsere látogatások a soproni faipari üzemek eredményeinek, problémáinak megismerése jól szolgálták egyesületünk célkitűzésének megvalósítását.

Nemzetközi kapcsolataink keretében elsősorban az MTESZ Sopron Városi Szervezete által kötött keretmegállapodások alapján létesítettünk cserekapcsolatot a szomszédos csehszlovák területi szervek faipari tagozataival (Zsolna, Pozsony).

A faipari technikusképzés soproni beindításának megszervezése is csoportunk nevéhez fűződik.

Amikor arra szükség volt, eredményes továbbképző tanfolyamokat szerveztünk általános érdeklődésre számotartó témákban (pl.: szárítókezelők részére).

Igen eredményes jó munkakapcsolatot sikerült kiépíteni a társegyesületek soproni csoportjaival. Az Országos Erdészeti Egyesülettel, a Neumann János Számítógéptudományi Társasággal, a Magyar

Kémikusok Egyesületével, az MTESZ Anyagmozgatói és Csomagolási Bizottságával KAB helyi csoportjával szervezett közös rendezvényeink sikere bizonyíték erre.

Csoportunk eredményes munkáját a FATE elnökségének elismerései mellett úgy érzem az is bizonyítja, hogy három tagtársunk kapta meg a Faipar Fejlesztéséért Emlékérem megtisztelő kitüntést.

Elért eredményeinkben igen nagy szerepe volt annak a lelkes áldozatkész munkának, amelyet dr. Szabó Dénes ny. egyetemi tanár-csoportunk több mint egy évtizeden át volt elnöke és titkára Botár Antal egyetemi adjunktus végzett.

Csoportunk 1977-ben kidolgozott cselekvési programja megszabja az elkövetkezendő időszak legfontosabb feladatait.

A megnövekedett követelmények és változó feltételek ellenére igyekszünk mindent megtenni, hogy sajátos eszközeivel hozzájáruljon Egyesületünk célkitűzéseinek megvalósításához, a magyar faipar fejlesztéséhez.

Szabadhegyi Győző

A Faipari Tudományos Egyesület Heves megyei Szervezetének szerepe a megye faipari vállalatainak fejlesztésében

A *Faipari Tudományos Egyesület Heves megyei Szervezete* közel másfél évtizedes tevékenysége során mindenkor elsődrendű feladatának tekintette a megye ffeldolgozó üzemivel való szoros együttműködést, az iparvállalatok technikai, gazdasági problémáinak megoldásában való közreműködést.

A IV. ötéves terv során végrehajtott bútorigipari rekonstrukcióban az AGRIA Bútorgyár új telephelyen történő fejlesztése valósult meg. E fejlesztés — tekintettel az országosan is egyedülálló speciális termékszerkezetekre — csak számos új, az általánostól eltérő műszaki-gazdasági probléma megoldása mellett volt megvalósítható, mely úttörő munkában az egyesület aktív szerepet vállalt.

A fejlesztést megelőző időszakban a hosszú távú gyártmányfejlesztési program kialakítása volt a cél, melynek kidolgozásához nagyon sok segítséget és figyelembe veendő szempontokat adott az egyesület által szervezett számos gyártmányfejlesztési ankét, a hazai bútorigipar bútortervező iparművészei jelentős részének részvételével. A fejlesztés technikai előkészítésének periódusában az Egerben évente hagyományosan megrendezésre kerülő országos konferencia, az „Egri Fa- és Bútorigipari Napok” keretében a bútorigipari rekonstrukció számos megoldatlan kérdését vitatták meg a résztvevők, mely az adott időszakban sok segítséget jelentett a folyó fejlesztések gyakorlati problémáinak megoldása során.

A *FATE Heves megyei Szervezete* különös gondot fordított az ötödik ötéves tervben induló elsődleges faipari rekonstrukcióra, ezen belül is a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Felnémeti Fűrészüzemének fejlesztésére. Külön csoport létrehozásával, folyamatos tervegyeztetéssel, javaslatok tételével sikerül megfelelő összhangot biztosítani a továbbfeldolgozó üzemek igényei és a fűrészüzemi adottságok és lehetőségek között, a párhuzamos fejlesztések elkerülésével.

A népgazdasági célkitűzéseknek megfelelően az egyesület kiemelten foglalkozott a megyei faipari üzemek tőkés exportjának továbbfejlesztésével.

Az e témában két ízben megrendezett országos konferencia a hazai bútorexport számos fogyatékosságát tárta fel, mind a termelővállalatok, mind a hazai külkereskedelem oldaláról. E problémakör szorosan kapcsolódott Eger két bútorigiparának (Agraria Bútorgyár, BUBIV 7. sz. Gyáregysége) konkrét feladataihoz, illetve az exportfejlesztés további lehetőségeinek feltárásához.

Mind a megyei vállalatok vezetői, mind pedig az *egyesület* vezetői egyhangúan nagyon fontosnak tartották az *egyesület* aktív közreműködését a vállalati feladatok megvalósításában, mivel a vállalatok ezáltal konkrét és potenciális szellemi segítséget kapnak, másrésről pedig az *egyesület* a való élet megoldatlan feladataival bővítheti ismereteit.

Szalay Ferenc

Kettős évfordulóra emlékezünk!

30 éve, hogy egy júniusi napon megalakult az épphogy iparrá szerveződött és még gyermekcipőben járó faipar műszaki dolgozóiból és legjobb szakmunkásaiból a Faipari Tudományos Egyesület és hogy ugyanabban az évben egy késő őszi délután elkezdődött a faipar műszaki értelmiségének fizikai dolgozókból történő megalapozását elindító szakértettségi tanfolyam.

Az időpontok egybeesése ugyanakkor nem véletlen. A Faipari Tudományos Egyesület a megalakulása után, a szervezeti kiépítésének befejezésével az első legfontosabb feladatuként a faipar műszaki értelmiséggel való ellátásának megoldását tekintette. Ez következett abból a felismerésből, hogy a gyáriparrá szerveződött faipar termelésének szervezése, a gyorsabb ütemű műszaki haladás biztosítása mérnökök, műszaki szakemberek nélkül nem lehetséges. Már ez időben tudatosításra került, hogy a dolgozók műszaki képzettsége és a termelés műszaki színvonala között szoros kölcsönhatás áll fenn. Mivel azonban az egyetemi beiskolázáshoz csak néhány technikus végzettséggel vagy érett-

séggel rendelkező szakember állt ez időben rendelkezésre, ezért először a szakértettséggel rendelkezők számát kellett olyan mennyiségre növelni, hogy egy évfolyam az akkori Műszaki Főiskola keretében megszerveződhessen.

A több mint félszáz szakértettségi megszerzéséért indulók közül az időközben műegyetemi szintre emelt képzést csak a hallgatók egyharmada kezdte meg. Itt elsősorban olyan alapismereteket kellett befogadniuk, amelyek az általános műszaki intelligenciával, a mérnöki munka alapelveivel állnak szoros kapcsolatban. A lelkes gárda azonban minden akadállyal megküzdött és olyan tanulmányi eredményt ért el, melyre ma is büszkén emlékezünk.

Emlékezünk nevelőinkre, oktatóinkra. Szervező, nevelő és oktatói munkásságáért mondunk őszinte köszönetet Kunos Kornél tanszékvezető elvtársnak és munkatársainak, akik négy éven át lankadatlanul segítették a faipari mérnökképzés útját.

Tisztelettel és megbecsüléssel gondolunk azokra az oktatókra és szakemberekre, akik időt és fáradságot nem ismervé igyekeztek átadni azt az elmé-

leti és gyakorlati tudást, amely a műszaki munka alapját képezi. A hosszú sorból itt is szeretnék név szerint kiemelni és ismételtlen köszönetet mondani — sajnos közülük néhánynak már csak emléket állítani — a következő oktatóknak: Bakay István, Barlay Ervin, Bodogh István, Kaesz Gyula, Mitnyán László, Salamon Marián, Szabó Dénes és Wolfram Ervin.

A beiskolázott szakemberek — akik napközben a legkülönbözőbb területeken tevékenykedtek — tudásszomja nem ismert határt és megbecsülték, amit nyújtottak a tanárok. Kölcsönhatás is megfigyelhető volt, mivel a tudásszomj ösztönzőleg hatott a tanárookra is és az akkori ismeretek színvonalán a legkimerítőbb információkat igyekeztek átadni. Az általuk készített jegyzetek jelentették ebben az időben a faipari szakirodalmat, a műszaki ismeretek tárházát. Az elhangzott előadásokból rajzolódt ki a faipar iparrá szerveződésének koncepciója, a nagyüzemi termelés-szervezés ismereteinek átadása, a fafeldolgozás tudományos, műszaki-technológiai színvonalának növelése érdekében megteendő intézkedések köre.

Bár a szakmunkásokból lett diákok a műszaki tudományokban olyan lassan haladtak előre — szakmai hasonlattal élve — mint fában a szű őrlése, mégis nagy magasságokat értek el, s utólag is megállapíthatjuk, hogy az itt elvetett mag termékeny talajra talált.

A tanárok és diákok áldozatos munkájának eredménye az, hogy 1954/55 tanévben 19 fő mérnökjelölt hagyta el a Műszaki Egyetem padjait és szerezték meg a diplomájukat. Emlékül álljon itt az a tablókép, amely a végzős hallgatókról készült.

Azonban itt egy másik évfordulóra kell emlékezni. 25 éve — negyedszázada — hogy az eredeti célkitűzés megvalósult és a faipar műszaki értelmisége munkásokból kiképzett mérnökökkel gazdagodott.

El kell itt mondani, hogy az elsőként kiképzett mérnökök a termelés-szervezés és -irányítás mellett aktív részt vállaltak a Faipari Tudományos Egyesület munkájában, a tudomány fejlesztésében. Kettő közülük megszerezte a „tudományok kandidátusa” fokozatot.

Az elmúlt 25 év igazolja, hogy az elsőként ki-

bocsátott mérnökök közül valamennyi annyit adott önmagából, amennyire azt képességei és körülményei lehetővé tették.

Sokan közülük magas beosztásokat töltöttek, vagy töltenek be és segítik a faipart a magasabb műszaki színvonalra emelni, hozzájárulnak az ipari kultúra és esztétika fejlesztéséhez. Szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy a termelés terén elért eredményekben a mérnökök munkája is visszatükröződik.

Sajnos, hogy jelenleg két kollégánk — Samu László és Markó Béla — már nem ünnepelheti velünk az évfordulókat. Életük és alkotókészségük teljében távoztak közülünk, így a jubileumi ünnepségen csak emlékezünk rájuk.

Az elsőket természetesen újabbak követték. Ma már ugyancsak a Faipari Tudományos Egyesület következetes tevékenysége eredményeképpen önálló egyetemen képezik a faipari mérnököket és az elmúlt 25 év alatt kiképzettek száma három számjeggyel fejezhető ki. A jövő faipari mérnökképzése tehát meg van alapozva, vagyis az utánpótlás biztosított nemcsak az ipar, hanem a Tudományos Egyesületben végzett munkák területére is.

Az idő azonban megállíthatatlan. Az egykori diákok és frissdiplomás mérnökök közül ma már többen nyugdíjasok. A faipar műszaki fejlesztéséért azonban tovább tevékenykednek és részben aktív, részben társadalmi munkákon keresztül igyekeznek átadni a műszaki tudásukat és gazdag termelési tapasztalataikat. A Faipari Tudományos Egyesület, amely szakképzettségük bölcsőjét ringatta, támaszkodik tevékenységükre és igényli munkájukat. A kettős évfordulón erre is emlékezünk!

Minden emlékezés egyben az előretékinés igényével is fellép. A távlat pedig nem lehet más mint az, hogy a múlt egyszersmind a jövőt is meghatározza. Ezért a már megtett úton kell továbbhaladni. Csak ez teszi lehetővé, hogy a megszerzett és továbbfejlesztett ismeretek továbbra is elősegítsék a fafeldolgozó ipar fejlesztését, a társadalmi munka anyagi erővé válását.

Erre kell erőnket összpontosítani, s erre hívják fel figyelmünket az évfordulók is.

Dr. Dalocsa Gábor

Egy új iparág születése

A Mohácsi Farostlemezzgyár

Az elmúlt három évtizedben nagy változások következtek be hazánk fagazdaságában. Tudományos megalapozottsággal fokozatosan kialakultak azok a közép- és nagygazdálkodó szervezetek, amelyek hivatottak a faipar elmaradottságának felszámolására. Létrejötték a kutató bázisok a fatermesztésben — az erdőműveléstől a fakitermelés, szállítás, fagyártmány készítéséig, az elsődleges faipari feldolgozástól a bútortól, az épületasztalos, a papírcellulóze, a vegyipari és sok más fát feldolgozó ágazat munkájának tudományos alapokon való segítésére. Megkezdődött a faipari mérnök, majd az üzemmérnök-képzés a fagazdaság felsőoktatási bázisán. Bővültek a középkader-képzés lehetőségei — ha még nem kielégítő mértékben is — a technikusképzés. 30 évvel ezelőtt megalakult a Faipari Tudományos Egyesület, amely szervezet hivatott összefogni és ösztönözni társadalmi úton a faiparban dolgozó sok ezer ember műszaki-gazdasági tenniakarását a tudományos életben. Az egyedüli szervezet hazánkban, amely a több minisztériumhoz és országos hatáskörű szerv felügyelete alatt működő fafeldolgozó tevékenységet átfogja.

A nagy fagazdasági és fafeldolgozó vállalatok éltek a szűkös lehetőségekkel; ugyan még nem érhették el a fejlett faiparral rendelkező országok technikai-technológiai színvonalát általában, de már vannak olyan üzemek, amelyek az élvonalba sorolhatók. A termelés tendenciája növekvő, a legfejlettebb technikával kiváló minőségű termékeket gazdaságosan készítenek. A fagazdaságban végbe ment mennyiségi és minőségi változás, a sok új és módosított termék, a korszerű technika-technológia alkalmazása mellett létrejötték új iparágak is; a farostlemez- és forgácslapgyártás, valamint e termékek felületnemesítése. Kialakultak — részben még most is alakulóban vannak — azok a felhasználási területek, amelyekben célszerűen és gazdaságosan lehet az új termékeket alkalmazni. A faiparban dolgozó szakemberek általában elsajátították azokat az ismereteket, amelyek az új anyagok helyes felhasználásához szükségesek. E sorok a magyar farostlemezzgyártás, valamint a farost-

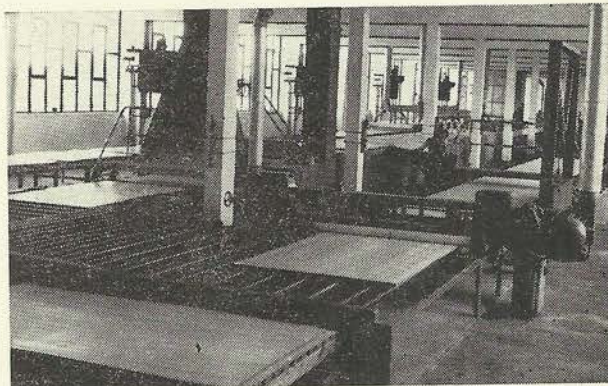
lemezek lakkozással és laminálással való felületkezelésnek kialakulásával kíván tájékoztatást adni.

A nagyüzemi farostlemezzgyártás a messze múltba nyúló kísérletezések után századunk húszas éveiben kezdődött Amerikában. Születését a technika fejlődése segítette elő, miután sikerült a fa rostosítás és a lapképzés módját nagyüzemi körülmények között gazdaságosan megoldani. A rostosítás úgy történt, hogy a felaprított fát egy megfelelően méretezett, automatikusan működtetett szelepekkel, zárt csőben 70 atm. nyomású gőz hatása alá helyezték, majd egy leeresztő szelep hirtelen nyitásával a túlnyomás útján leeresztő kádba lövették. A gőz hatására a rostok közötti összefüggés meglazult, a törés okozta mechanikai ütközések következtében a rostok egymástól különváltak és filelődésre (lapképzésre) alkalmas anyag keletkezett. A lapképzés a papíripar számára kifejlesztett lapképző-gépek némi módosításával, a préselés és szárítás az ismert többemeletes présen, illetve szárítókamrában volt megoldható.

A termelés gazdaságosságát a magas gépesített-ség — automatizáltság-termelékenység adta előnyök mellett azáltal lehetett biztosítani, hogy alacsony költségű ipari célra nem, vagy csak nagy ráfordítással hasznosítható favalasztékokat és ipari hulladékokat lehet használni.

A farostlemezek használatában rejtlő műszaki és gazdasági előnyöket hamar felismerték a feldolgozó iparban és egyre nagyobb mennyiségben igényelték a minőségében állandóan javuló lemezeket. Mindezek következtében az új termék elindult hódító útján, piacot biztosítva a farostlemezzgyártónak.

Európában elsőként Finnországban, majd Svédországban kezdték a farostlemezek gyártását a harmincas évek legelején, majd onnan hamarosan tovább terjedt a kontinens többi országába. Nagyon segítette — gyorsította az elterjedést a svédek által kifejlesztett defibrátor eljárás, a defibrátorban való rostosítás bevezetése. Ennek lényege, hogy a rostok közötti kapcsolatokat alacsonyabb gőznyomáson (12 atm) hosszabb ideig lazítja és utána érdesített álló és forgó fémtárcsák között dörzsléssel teszi lapképzésre alkalmassá a faaprítékból kapott rostokat. Előnye: nem kell 70 atm nyomású gőz, folyamatos és biztonságosabb üzem, kíméletesebb rostosítás. A termelés mennyiségi és minőségi

Lakkozógépsor farostlemezek lakkozására (Mohácsi Farostlemezzgyár)

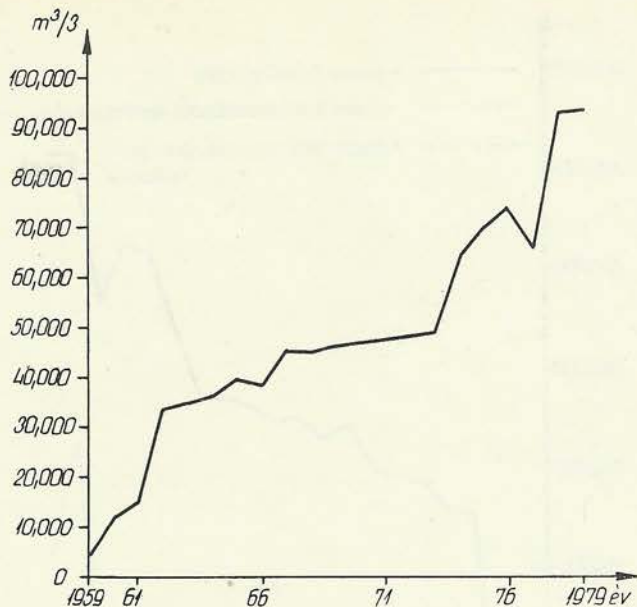
fejlődésére mérséklően hatott Európában a II. világháború. 1945 után felgyorsult a termelés mennyiségileg, amihez nagyban hozzájárult új eljárások bevezetése; a lemezek lakkozással-laminálással és más módokon történő felületnemesítése. Az új felületkezelési eljárások bevezetése nagy minőségi változást hoztak a lemezekben, esztétikáját és alkalmazhatóságát növelték, ezáltal bővültek felhasználási lehetőségei.

Színhagyományok szerint a II. világháborút követően megelőző években hazánkban is felmerült a farostlemezgyártás bevezetésének gondolata. Megvalósítására azonban sor nem került, szándékra vonatkozó hiteles nyomok sem találhatók.

A háború befejezése után az újjáépítés, az ipar előtt álló feladatok a lakosság ellátása egyre több és több fa felhasználását tette szükségessé. Az ország erdőállománya képtelen volt az igények kielégítésére, az import súlyos terheket rótt az ország gazdaságára. A cél világos volt; a lehető legcélszerűbben és takarékosabban hasznosítani a rendelkezésre álló faanyagot, feldolgozni az iparban keletkező hulladékokat alkalmassá tenni ipari hasznosításra. Az ártéri nyár- és fűz fafajtákat az ipar nem hasznosította, tüzelési célra sem szívesen vette igénybe a lakosság, ezért ezek feldolgozása a fontos célkitűzések közé tartozott. Az előbbi cél elérése érdekében 1951-ben Farostlemez Kísérleti Üzem néven vállalatot alapított a KipM, azzal a feladattal, hogy vizsgálja és kísérletekkel bizonyítsa, megvannak-e a feltételek hazánkban a farostlemezgyártás bevezetésére.

A kísérleti üzem nagyon szűkös keretek között foghatott hozzá a kísérletek megkezdéséhez. Elhagyott malomépületben a fa- és papíriparban kiseljeztett berendezések kiegészítésével létrehozott berendezéseken maroknyi lelkes ember fáradozhatatlan munkája eredményeként 1951. november 21-én elkészült az első tábla kísérleti lemez. Alapanyagul a szegedi falemezgyár hámozási hulladéka szolgált. Azt követően annak jegyében, hogy minden lignocellulóz tartalmú filcelődésre alkalmas anyagból készíthetők rostlemezek a legkülönbözőbb rostos anyagok felhasználásával folytattak kísérleteket (különböző puha, lágú és keménylombos fafajták ipari célra alkalmatlan választékai, ipari hulladékok, szalmafélék, kender- és lenpozdorja, rostos tőzeg). A lemezek minősége e mostoha gyártási körülmények és gyártási tapasztalatok hiánya ellenére megfelelő, esztétikai szempontból viszont kifogásolható volt.

A farostlemez hazánkban teljesen ismeretlen anyag volt, ezért nem kis feladat volt annak megismertetése, elfogadtatása és a feldolgozás módszereinek kidolgozása. Sokan voltak, akik kétségbe vonták bútór- és épületasztalosipari használhatóságát. A kísérleti lemezekből készített bútorok — író-, tárgyaló-, telefonasztalok, öltözőszekrény stb. az alkalmasságát bizonyították. Az új anyag megismertetésében és elfogadtatásában nagy segítséget nyújtott a FATE. Előadásokat szervezett, bemutatókat rendezett hazai és külföldi lemezekből, bátorította és lelkesítette az embereket az új befogadására. Az eredmény nem maradt el, fokozatosan tért hódított a farostlemez a magyar fafeldol-

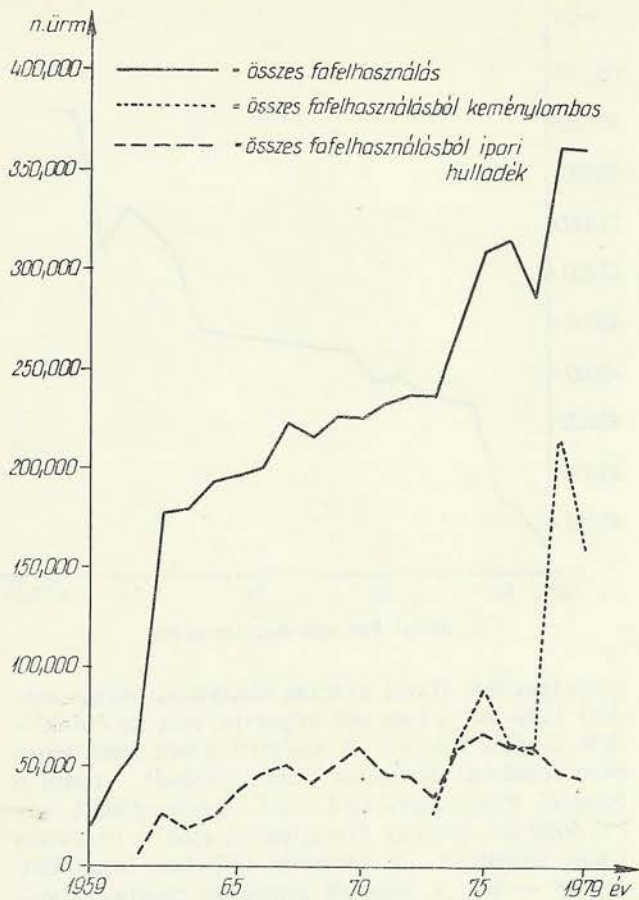
1. ábra. Farostlemez-termelés

gózó iparban. Hazai gyártás hiányában megkezdődött 1954-ben a lemezek importja, ami az érdeklődést tovább fokozta. A kísérleti üzem 1953 közepére feladatát elvégezte, berendezéseit átadta a Szegedi Falemezgyárnak, ahol megkezdődött egy évi 5000 m³ kemény farostlemez gyártó vertikális üzem létesítése. A termelés 1955-ben kezdődött, amely — bár a lemezek minősége megfelelő volt — 1958 végén megszűnt. Az üzem korszerűtlen berendezései miatt a követelményeknek megfelelő gazdaságos termelést folytatni nem tudott.

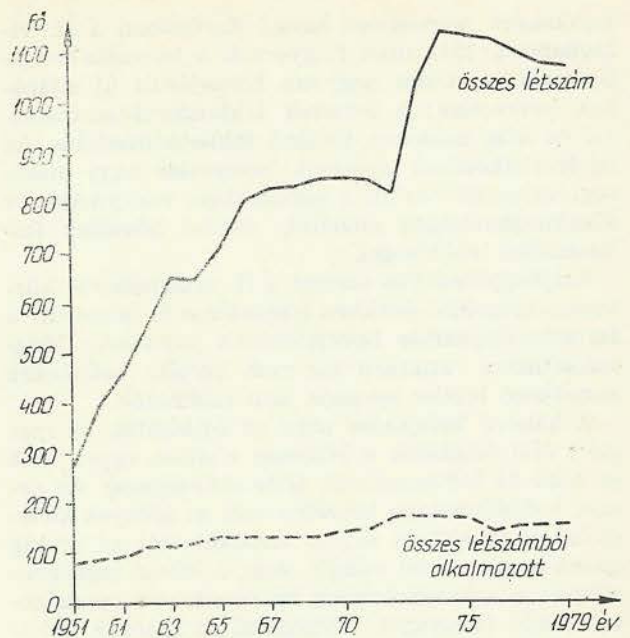
1952-ben a Kormány lehetőséget biztosított egy évi 10 000 t kapacitású önálló kemény farostlemez gyártó üzem felépítésére Kalocsán. A kiviteli tervek 1954 közepére elkészültek, az építkezés azonban nem kezdődhetett meg. Felső szervek a munka átmeneti szüneteltetését rendelték el, majd új telephely választására adtak utasítást. A gyár építése az eredeti tervek adaptálása után 1955 novemberében Mohácson kezdődött. Az 1956 októberi ellenforradalom az építés ütemét lelassította, így a termelés csak 1959. április hó 1-én kezdődhetett.

A technológiai berendezések devizális okokból — a rostosítók kivételével — csak az NDK-ból voltak beszerezhetők (hazánkban és a szocialista országokban nem gyártottak ilyen gépeket), pedig ezek a gépek nem biztosították a fejlett technika-technológia alkalmazását; az NDK-ban is akkor kezdték a gyártásukat (hamarosan be is szüntették). A Svédországból vásárolt rostosítók viszont az akkori legmagasabb műszaki színvonalat képviselték. Mindezek mellett a gyártott termék minősége jó volt, a felhasználók szívesen vásárolták.

A hazai nagyüzemi gyártás megkezdéséig is dinamikus fejlődött a lemez felhasználása; az 1954. évi 1315 m³-ről 1958-ra 10 999 m³-re emelkedett a farostlemez importja. A felmerült igényeket ez a mennyiség nem elégítette ki, de nagyobb behozatalra lehetőség nem volt. A hazai gyártás továbbfejlesztése sürgető követelménnyé vált.

2. ábra. Fafelhasználás a farostlemez-gyártáshoz

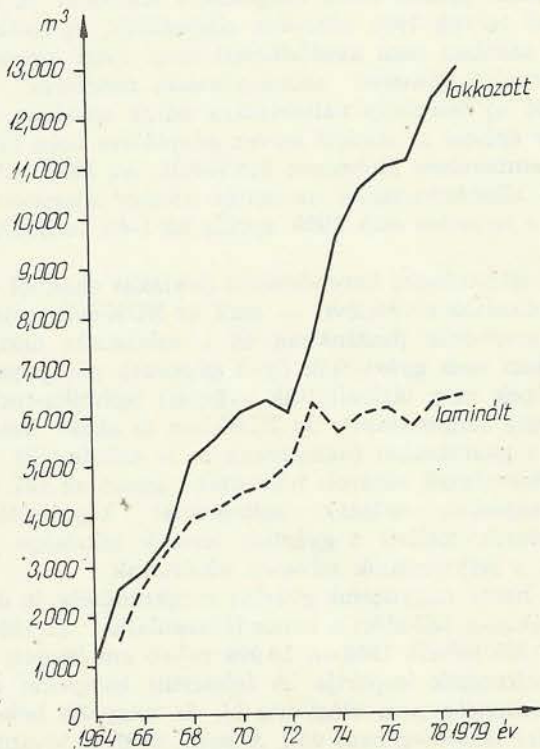
4. ábra. Létszám

1958-ban megkezdődött a Mohácsi gyár bővítése, melynek nyomán 1961. október 1-én új 20 000 t/év kapacitás lépett üzembe. A piac azonban még többet igényelt, ami további fejlesztésre ösztönzött. 1964-ben a folyamatos munkarend bevezetése, 1966-ban a technológiai gépek kiegészítése és kisebb korszerűsítése, 1974-ben újabb gyártósor üzembe helyezése, majd 1977 évben annak korszerűsítése biztosította a termelés folyamatos fejlődését (1. sz. ábra).

A hazai termelés megkezdésekor lágy lombos fafélésekre nem voltak kidolgozott technológiák; a külföldi gyárak túlevélű faféléket használtak. Mivel túlevélű fák nem álltak rendelkezésre, a magyar szakemberek megoldották a nyár és fűzfák feldolgozását. A termelés fejlesztése, valamint — mert közben a papír-cellulózipar, a forgácslapgyártás és más célra való igénybevétele miatt a nyár és fűz többé nem fedezte a farostlemeztermelés szükségletét — új fafajták bevonása vált szükségessé. Eredményesen zárult a kemény lombos fák — mindenekelőtt a cser használatára végzett kísérlet és ma már szinte minden fafajta használata megoldottnak tekinthető. Az ipari hulladékok elsősorban a fűrészüzemi szélezési hulladékok felhasználása a beszerzési lehetőségek szerinti mennyiségben történt. Az utóbbi években az erdei és ipari hulladékok aprítékban való átvétele is megoldást nyert (2. sz. ábra).

Miközben az alap farostlemez-termelés állandóan növekedett, megoldást nyert a külföldön elterjedt felületnemesítés szinte minden formája. 1964-ben megkezdődött a lakkozással való felületkezelés és azóta állandóan nő a termelés mennyisége és bővül a választék. Készülnek lemezek egyszínű lakkozott felülettel, érezet nyomással, perforált és csempeutánzattal, matt, selyem- és magafényű kivitelben szinte a színskála valamennyi színében.

1965-ben a laminálással való felületkezelés kezdődött. A termelés volumene ennél a terméknél is állandóan emelkedik. Készülnek egyszínű, faután-

3. ábra. Felületkezelt farostlemez-termelés

zatú és fantáziamintázatú lemezek sokféle színben és mintázattal egyoldalon, vagy mindkét oldalon laminálva matt-, vagy magasfényű felülettel. (3. sz. *ábra*).

A termelés emelkedését nem követte az élőmunka-ráfordítás. A gépesítés fokozása és automatizálása a szervezetség javítása útján a termelékenység állandóan nőtt összhangban a népgazdasági érdekekkel (4. sz. *ábra*).

Új iparág született hazánkban, amelyet jelenleg még csak a Mohácsi gyár képvisel. Termelési volumenje és teljessége alapján Európa legnagyobb farostlemezgyárai közé tartozik. Itt egy telepen belül — a szigetelő típusú lemezek kivételével — lehetőség van mindazon termékek készítésére, amelyek e szakterülethez tartoznak. A gyár úttörő munkája, szervezettsége, termékeinek minősége rangot biztosít számára a világ farostlemez iparában. Mindez csak azáltal jöhetett létre, hogy megtalálták a közös nyelvet gyártók, felhasználók,

tervezők, kutatók, a tudomány művelői, kül- és belkereskedők egymás munkáját segítve lelkesen dolgoztak a cél érdekében. Vigyázni kell arra, hogy ez az egység megmaradjon minden zavaró körülményt el kell távolítani az útból, mert csak úgy képzelhető el az iparág továbbfejlődése.

A most 30 éves fennállását ünneplő Faipari Tudományos Egyesület kezdettől fogva lelkes támogatója volt a születő iparágnek. Ismeretterjesztő előadások, gyárlátogatások szervezése, bel- és külföldi tudományos üléseken való részvételek biztosításával sok emberrel ismertette meg az ágazatot. A FAIPAR c. műszaki folyóirat mindenkor helyet adott a cikkeknek, ösztönözte írásra a szakma művelőit.

Az iparág további fejlesztése változatlan feladat. Nem kétséges, hogy az elkezdett úton haladva újabb sikerek jelzik majd a szakma művelőinek törekvését.

Dr. Fáy Mihály

A Faipari Tudományos Egyesület Zala megyei Csoport megalakulása és tevékenysége

Az elmúlt két évtized különösen első háromnegyed része a magyar faipar forradalmi fejlesztése volt. A dolgozók és vezetők egyszerre tanultak dolgozni és vezetni, szakmát, ipart, fejlesztést, irányítást. A Zala megyei FATE-csoport a fejlődésből következően szükségszerűen jött létre hivatását betölteni.

Alakulásának időpontja 1958. év, Zala megyei szinten 12 fős taglétszámmal. 1960-ban már választott szervezetet hoz létre alapszabállyal és közvetlen az országos központhoz tartozik, ún. önálló egység. Társelnökei az első naptól kezdve, Tihovszky Ernő és Tollár József, titkár Szalay Ferenc.

A csoport létszáma állandóan nő, 125 fő az általános és jellemző. Szervezetébe tartozott a megye két bútorgyára és faipari szövetkezetei.

Csoportunk nem országos nagy dolgokat kívánt megoldani, hanem az időszerű, területét érintő, gyár, gyártási és gyártmányfejlesztésnek újszerű bevezetésére tagjain keresztül ösztönözte a vállalatokat szövetkezeteket és ezzel, Zala megye országos faipari előretörését sürgette. Elsők között voltunk, akik kezdeményeztük a nyugati, külföldi utakat, csoportos tapasztalatcsere látogatásokat szakemberekkel. Bécs, Zágráb, Pozsony, Kolozsvár, Marosvásárhely gyárai és vásárai meglátogatása után a tapasztaltakat megvitattuk, és adtuk tovább. Hazánkat bejártuk vizsgáló szemmel, keresve az újat, és bírálva, a meglévőt összehasonlítva a mienkkel.

A tapasztalatokat nemcsak gyűléseken vitattuk meg, kivittük az életbe, hogy még a „fehérasztalnál” is egy-egy — fejlesztés — vállalati, szövetkezeti probléma legyen a beszédtema.

Így értük el, hogy a dolgozók és középvezetők az irányító vezetők mellé felsorakoztak és egy-

irányban gondolkodtak. Kihasználtuk a központi rendezvények adta ismeretbővítés lehetőségét is.

A jó asztalos mesterből vagy segédből nagyüzemi középvezetőt kellett nevelni. Sürgettük a megyei szakközépiskola létrehozását, vállaltuk az oktatást. Így létrejött Zalaegerszegen a Deák Ferenc Faipari Szakközépiskola elődje.

Ahogy nőtt a vállalatoknál a technikus- és mérnöklétszám, annál inkább mód nyílt arra, hogy a bennük levő tanult és tapasztalt ismereteket megfelelő irányba terelve, hasznosítsuk. A fiatal műszakiaink és közgazdászaink megyei és országos szinten több versenyen vettek részt, és nagyon jó eredménnyel szerepeltek.

A vállalatok, szövetkezetek évről-évre nőttek. A feladatok előkészítésére, végrehajtására önálló szervezetek jöttek létre. Időben elfoglaltság miatt nagyon nehéz volt értekezletekre, előadásokra dolgozókat toborozni.

Emiatt 1975-ben a megyei csoport három részre szakadt. A Zalaegerszegi csoport: Zala Bútorgyár, Szakközépiskola, Zalaegerszegi Műbútór Szövetkezet, Zalaszentgróti Faipari Szöv. Egervári Faipari Szöv. Zalalövői Faipari Szöv. A lenti-i csoport: ÉPFA gyáregység Lenti, és Fa Fém Szöv. Lenti. A harmadik csoport: Kanizsa Bútorgyár. Jelenleg e csoportosításban dolgozunk.

A megyei és országos szervekkel a csoport és csoportok kapcsolata nagyon jó.

Az országban mindenütt ismerik a Zalaszentgróti Faipari Szöv. a Műbútór Szövetkezet Zalaegerszeg, Kanizsa Bútorgyár, Zala Bútorgyár termékeit, eredményeit. Az elmúlt két évtized munkáját itt köszönjük meg mindazon FATE-tagoknak és nem FATE-tagoknak is, akik az eredmények létrehozásában segítettek.

Szalay Ferenc

FATE Csongrád városi Csoport Múzeumbaráti Köre

FATE-csoportunk 1977 őszen megalakította a Múzeumbarátok Körét.

A kör felmérte lehetőségeit, a Tisza Bútoripari Vállalat múltjának, tevékenységének nyomon követését tűzte ki fő célul, e mellett a bútór- és faipar régiségeinek, archív anyagának felkutatását. Megfelelő mennyiségű anyag összegyűlte után kis házi múzeumot (TBV archívumot) létesít, mely része lesz a központi múzeumnak.

Kezdeményezésünket kedvezően fogadta mind gyáregységünk, mind pedig vállalatunk vezetősége, munkánkat kezdettől fogva támogatták.

Gyűjtő munkánk során felkerestük Csongrád város idős asztalosait, kádárait, bognárait. Beszéléseinket, mely életükről, munkájukról szólt, felvettük magnószalagra.

A környék tanyáira ellátogattunk, értékes tárgyi emlékekhez jutottunk.

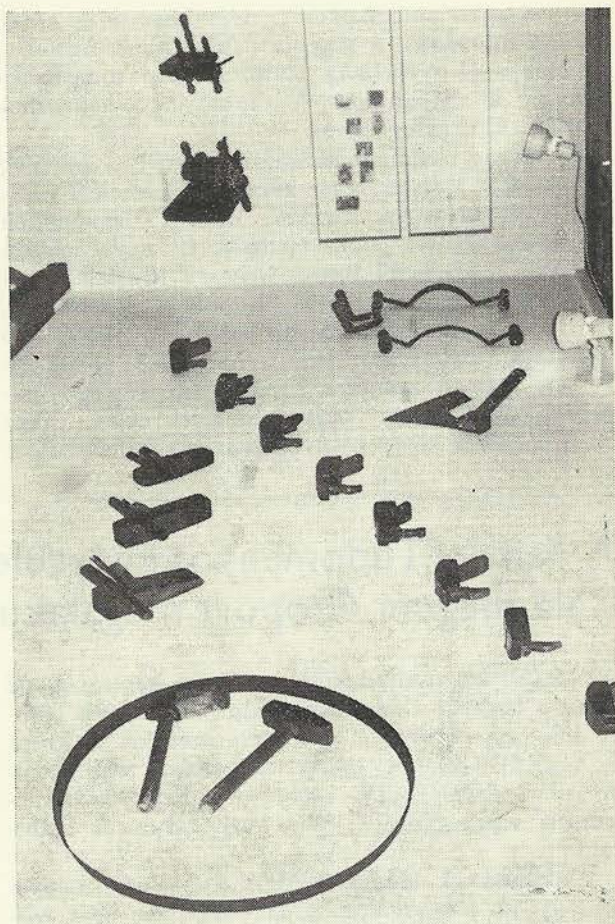
Az összegyűjtött anyagot 1978 szeptemberében a Tisza Bútoripari Vállalat KISZ-klubjában egy figyelemfelkeltő kiállítás keretében bemutattuk. Bensőséges ünnepség keretében szerény ajándékkal jutalmaztuk az idős adományozókat. A kiállításon bemutattunk különböző gyalukat, bognársablonokat, mérőeszközöket, könyveket és fotóanyagot.

A bemutatón igyekeztünk az összes adományt bemutatni, hogy ezzel fellendítsük a kedvet a gyűjtőmunkához.

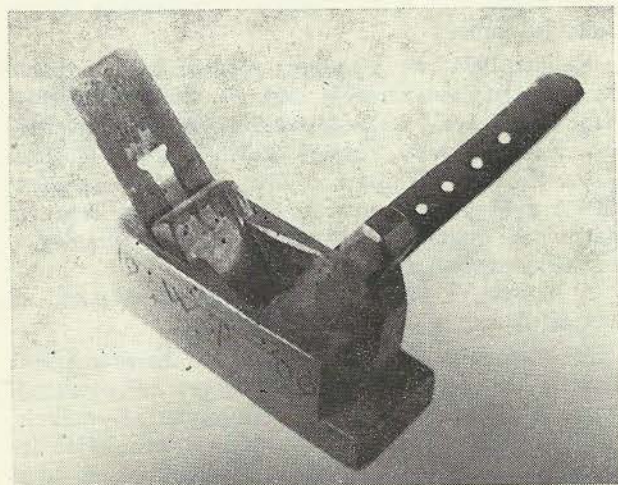
Kiállításunk sikeres volt, többen ajánlották fel a létesítendő házi múzeum részére „kincseiket”.

A bemutatót megtekintők segítsége és tájékoztatása alapján tovább folytattuk a gyűjtőmunkát, melyet már kiterjesztettünk a Tisza Bútoripari Vállalat életére, emlékeinek felkutatására is.

1979 májusában a Csongrád Megyei Hírlap terjedelmes cikkben számolt be munkánkról, és egyben megszólaltatta az adományozókat is.

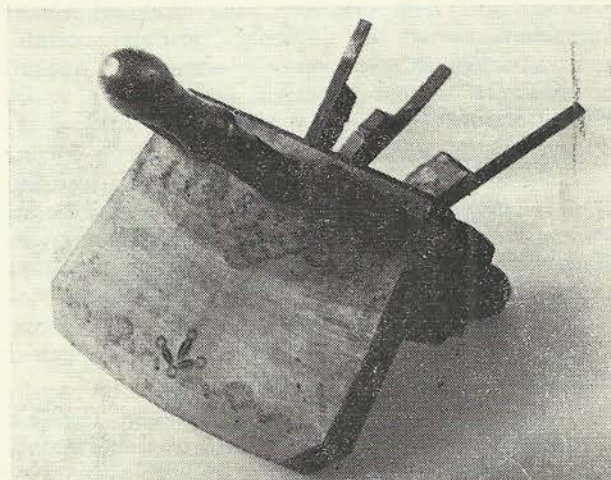

Részlet az első kiállításról

Fenékpárkánygyalu 1909-ből.

A kör alakban, s megfelelő nagyságban kiszabott hordófenék eresztvényeinek legyalulására használják

Csinvágógyalu 1831-ből.

Az összehúzott dongák belső végére, a fenékeresztvény megfelelő árkanak begyalulására szolgál

Ez ismét fellendítette, és sokat segített munkánkon. Időközben egy komplett asztalos műhellyel gyarapodott gyűjteményünk, melyet azonban hely hiányában az adományozótól elhozni nem tudtunk. Míg ezen problémánk meg nem oldódik, tovább őrzik a gyűjteményt a tulajdonosok. 1980. évben a gyáregységen belüli belső átrendezés kapcsán, a gyáregység vezetősége megígérte, hogy a múzeum részére biztosítja a szükséges és megfelelő helyet.

A szépen felszaporodott gyűjtemény bemutatására újabb, de már városi szintű kiállítást tervezünk, melyet a művelődési ház kiállító termében rendeztünk meg. Ezt a kiállítást 1979 szeptemberében nyitottuk meg, „Fa- és Asztalos Ipartörténeti kiállítás” címen, melyet kilenc napig tartottunk nyitva.

Itt bemutattunk egy asztalos műhelyt, a kádár

mesterség szerszámain — a hordógyártás technológiai sorrendjének megfelelően — a bognár szerszámok egy részét, és a Tisza Bútoripari Vállalat 5. sz. gyáregységének történetét.

Az érdeklődők színes diákon nézhették végig a kádár mesterség munkafogásait és egy asztalos műhely elrendezését.

A kiállítást több, mint ezer fő látogatta meg, köztük külföldi szakemberek és iskolai osztályok.

A gyűjtő munkát ezután is lelkesen folytatjuk, immár tulajdonunkat képezi egy komplett asztalos műhelyen kívül a Tisza Bútoripari Vállalat története, hanganyag, fotóanyag, könyvek, jelentős számú szerszám és sablon.

Igyekszünk minél több fiatal szakembert megnyerni további munkánkhoz.

Vincze László

Hírek a vállalatok életéből

A Szék és Kárpitosipari Vállalat (SzKIV) üzemi lapjában Zelman Ferenc, Kara Tibor vezérigazgatóval készített interjúját közli. A bevezető részben a vezérigazgató utal arra, hogy az elmúlt év jó és eredményes munkájának döntő szerepe van abban, hogy sikeresen foghatott hozzá a vállalat az 1980. évi feladatokhoz. A siker természetesen a vállalati kollektíva, — a szocialista közösségek és a technológiát irányító műszakiak, valamint a vállalat minden dolgozójának — érdeme.

Néhány adat az elmúlt év eredményeiből: A 78,2 millió forintos nyereségtömeg igazolja a munka termelékenységét. Javult a hatékonyság és megközelítette az 50%-os növekedést.

A számok, eredmények azonban újabb összefüggéseket, gondokat és problémákat vetnek fel. Ugyanis ma már az össztermelés egyharmada kerül tőkés exportra, belföldön is megnőtt a kereslet és az igény a vállalat gyártmányai iránt. Az állam felé vállalt kötelezettség, valamint az új szabályozórendszer egyenként és együttesen is intenzívebb munkát igényel.

Az új szabályozórendszert is meg kell tanulni.

A továbbiakban említést tett a vállalat *garanciális költségeiről* is, mely az 1979. évi jó eredmények mellett a csökkenés helyett még mindig növekedett. A *hatékonyság növelésének* nem a több, hanem a több és jobb lesz a mértéke, legalábbis a hasznosságát illetően. A gazdasági változások mellett az *árváltozásokról* és az ezekkel kapcsolatos intézkedésekről is szó esett. Az értékelés során több javaslat hangzott el, melyekből a hasznosnak ítéleteket már a vállalati tervekbe is beépítik. *Az elfogadott tervek azonban már vállalati törvényeknek minősülnek és teljesítésük a vállalat minden dolgozójára kötelező erejű.*

Nem kalkulálható azonban a tervbe az a bizonyos „mit hoz a holnap”. A mai kínálat-kereslet hullámzásához csak abszolút rugalmas termeléssel lehet alkalmazkodni. Szinte naprakész élő-, információs kapcsolatban kell lennie a gyártásnak a megrendelővel és az eladókkal.

Nem elegendő csak gondolni a gyártmányfejlesztésre, ma már ennél jóval előbbre kell tervezni. Feltétlenül szükséges, hogy *legyenek kész, új előirányzott választékok* a tarsolyban, hogy szükség esetén idejében lehessen indítani ezek gyártását.

Szó esett még a holnap teendőiről is, mint pl. a termékszerkezet fokozatos átállítása az ARTEX és a BÜTORÉRT Vállalatokkal való jó kapcsolat továbbfejlesztése. Ezt a célt szolgálja, hogy a vállalat a BÜTORÉRT Vállalattal közösen kizárólag a Szék- és Kárpitosipari Vállalat termékeit bemutató márka-boltot nyit Budapesten (szerk. megj.: ez időközben már megnyílt).

Az interjú befejező részében Kara Tibor utalt arra, hogy valamennyien tisztában vannak azzal, hogy az *idei év nehezebb lesz a múlt évnél.* A vezetésben fel is készültek erre, azonban ha a jövőben is ésszerűen tudnak alkalmazkodni az új gazdasági szabályozókhoz, „akkor az a sokat emlegetett takarékoság meghozza a gyümölcsét”.

Ugyancsak az üzemi lap közli Janács Lászlónénak — a vállalat gazdasági igazgatójának — tájékoztatását az 1979-ben elért gazdasági eredményekről és az 1980. évi feladatokról.

Néhány főbb mutatószám a vállalat 1979. évi tervének teljesítéséből:

Megnevezés	1979 évi teljesítés	
	az előző évhez képest %-ban	a tervhez képest %-ban
Termelés	103,0	98,7
Belföldi értékesítés	103,4	103,7
Export-értékesítés	97,2	84,9
Termelékenység	103,7	101,6
Nyereség	149,0	129,2

A vállalat múlt évi fő feladata egyértelműen a hatékonyság fokozása volt.

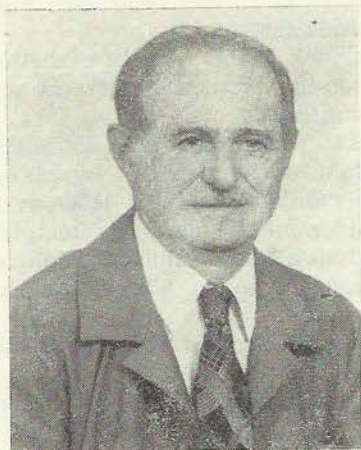
Az 1978 évhez viszonyítva az egy fizikai dolgozóra jutó nyereség 17 203 Ft-ról 25 893 Ft-ra nőtt (50%). Az árbevétel arányos nyereség 3,8%-ról 5,6%-ra; az eszközarányos nyereség pedig 5,9%-ról 8,5%-ra emelkedett.

A gazdaságosabb termékszerkezet hatása elsősorban az exporttermelésben elért 2,7%-os jövedelemjavulásban tükröződik annak ellenére, hogy a külpiaci értékesítés a tervezett mértéktől elmaradt.

A belföldi ellátást szolgáló termelés gazdaságossága 2,3%-kal javult, melyet elsősorban a magasabb színvonalú termékek részarányának növelésével ért el a vállalat.

Az 1980-as években is a vállalat vezetősége változatlanul a hatékonyság fokozását tartja legfőbb feladatának. Ennek a törekvésnek a vállalati gazdálkodás minden fázisában meg kell jelennie, —fejeződik be a gazdasági igazgató tájékoztatója.

A Vállalat mohácsi gyára az ARTEX útján 1980-ban mintegy 150 millió Ft összegben szállít székeket a tőkés piacra.

DOLHAY IMRE

A Fa- és bútorigar ismét egyik legjobb szakemberét, barátot, vezetőt vesztett el DOLHAY IMRE személyében.

Egy név, egy életkor, mégis mennyi mindent mond azoknak, akik ismerték, szerették és becsülték. E név mögött ott áll a befejezett élet minden öröme, bánata, sikere és kudarca. Társadalmi rendünkért küzdő, szocialista céljainkat megvalósító, a közösségért élő vezető volt.

Erdélyben született, munkáscsaládból származott. Végigjárta a szegény, sokgyermekes családból származó emberek nehéz útját. Tizenhárom éves korában lett asztalostanuló, itt ismerkedett meg a szakmával, annak szeretetével, mely egyben meghatározója is lett további életének.

Nemcsak a szakma szeretét tanulta meg, hanem a munkásmozgalomban való részvételével az emberek igazáért való kiállást az igazságért, a munkások jobb életéért vívott harcot is.

1934-ben bekapcsolódott a román faipari munkások szakszervezetének munkájába. Nehéz körülmények között végzett szervezői, agitációs munkát. E tevékenységéért 1940-ben el kellett hagynia szülőföldjét, Erdélyt. Budapestre került, itt vállalta és folytatta a harcot.

1944. októberében megtagadta az üzem leszerelésének végrehajtását. Munkaszolgálatra vezényelték és Németországba hurcolták, ahol fogságba került. A kortársak, akik átélték ezt a sötét korszakot, a háború borzalmaival, tudják mit jelentett ez. 1945 novemberében megszökött a fogolytáborból, s 1946 márciusában már ismét munkába állt a háború által tönkretett üzemben, helyreállítani a termelést, a barbár pusztítás okozta sebet.

1948-tól az államosított Szék- és Faárugyár igazgatójává nevezték ki. Szakmai tudása, munkásmozgalmi tapasztalatai birtokában indult el a vállalat vezetésének nehéz útján. 1949 augusztusában a Debreceni Hajlított Bútorgyárba irányí-

totta a párt, az exporttermelés bevezetésére. Hatéves tevékenysége miatt a gyár export üzemmé fejlődött, minisztertanácsi és SZOT vándorzászlót nyert.

1955. végétől ismét a Budapesti Szék- és Faárugyár vezetőjévé nevezték ki.

A bútorgyárak összevonásával 1963-ban vezérigazgatói beosztást kapott. A nagyvállalatok közül az egyik legszervezettebb és legeredményesebb munkát végző vállalat a Szék- és Kárpitosipari Vállalat. Vezetése alatt többször nyert „ÉLÜZEM” címet, 1964. évben és 1965-ben a Minisztertanács és SZOT vándorzászlót nyerte el.

Munkáját mindig legjobb tudása szerint végezte. Kiemelkedő tevékenységet fejtett ki a hajlított bútorgyártásban. Szervezési képessége, újításai nagyban segítettek elő a vállalat gazdaságos és kiváló eredményeket elérő működését. Például az új fényezési eljárásra vonatkozó újítása százszázalékos nagyságrenddel növelte az évenként gyártható székek számát.

Pártmegbízatásait mindenkor példamutatóan végezte. Értékes társadalmi tevékenységet végzett az *Építők Szakszervezete Elnökségének társadalmi munkatársaként*, a *Faipari Tudományos Egyesületben*, valamint az MSZMP XIII. ker. Bizottságában, mint külső munkatárs. Pártszerű, demokratikus vezető volt. Nagy élettapasztalata, emberismerete mellett mindig segítőkész, megértő volt az emberi gondokkal szemben.

Olyan vezető volt, aki nem felejtette el, hogy a munkásosztály soraiból, a párt bizalmából került magas vezetői állásba. Szerette az embereket, különösen azokat, akik a szakma területén mindig újat és korszerűbbet akartak.

Kiemelkedő munkásságáért, a bútorigarban szerzett élvülhetetlen érdemeiért számos kitüntetésben részesült.

Dolhay Imre — a mindenki által szeretett Imre bácsi — egy élet munkája, a jól megérdemelt pihenés időszakában 1969-ben történt nyugdíjba vonulása után sem tudott megválni a szakmától, a munkától és — mert hívták, s szükség volt rá — új feladatok megoldására a Budapesti Bútorigari Vállalatnál vállalt nyugdíjasként munkát. A vállalat egri gyárának fenyőfa székek és asztalok exportra való gyártását kellett megszervezni, sorozatgyártását beindítani. Ezt a feladatot is sikeresen oldotta meg.

Új életre talált, alkotott, nevelt, és fegyelmezett munkát, minőséget követelt. Halála előtti napon még dolgozott, a *Kiváló Vállalati* ünnepségre — melynek életében, sikerében és eredményeiben neki is része volt — azonban már hiába várták. Imre bácsi örök nyugovóra tért. Nyugalma legyen olyan csendes és békességes, mint amilyen küzdelmes volt a képességért, a munkásosztályért folytatott harcos élete.

Emlékét örökké megőrizzük.

*A Faipari Tudományos Egyesület
Elnöksége*

Hírek a vállalatok életéből

Gondolatok a BUBIV tőkés exportjáról

A vállalat — termelési értékét és létszámát tekintve — a SzKIV-vel együtt a bútorigar reprezentánsa, olvashattuk az üzemi híradóban.

Mérleget vonva a vállalat elmúlt évi exporttevékenységéről, az alábbi kép alakítható ki.

A vállalat hosszu évek óta meghatározó helyet foglal el a szocialista exportban, melynek értéke 1978-ban 231,6 millió forint volt. Ez az össztermelés értékének mintegy 18%-a. Ugyanakkor jelentősen elmaradt az elvárástól a vállalat 1978 évi tőkés exportja, melynek értéke csak 18,4 millió forintot tett ki (1,5%). Az 1979 évi tőkés exportját mintegy 30%-kal növelte.

A vállalat vezetősége — felmérve a reális adottságait, valamint azt a körülményt, hogy a készáru termeléséhez szükséges import magasabb az exportnál — célul tűzte ki, hogy a tőkés export fokozásával csökkentse a két összeg közötti különbséget.

Az 1980 évi tervezett tőkés export összege több mint kétszerese az 1979 évinek. Ennek a célnak az elérése érdekében az úpesti 1. sz. gyáregysége már 1979-ben megkezdte a tőkés-export tevékenységét és 1980-ban konkrét szerződés alapján számottevő mennyiségű és értékű kárpitozott bútort gyárt, illetve szállít.

Már az év elején *előrehaladt tárgyalások folytak az IKEA céggel a REKTOR típusú szekréynysornak a vállalat gyulai 8. sz. gyárában történő gyártásáról.*

A kör további bővítését jelenti, hogy a 6. sz. budapesti—kőbányai gyár — ha még csak kisebb volumenben is —, már Japán exportra gyárt, illetve szállít.

*

Köztudott, hogy *a magyar ipar — mely alól a BUBIV sem kivétel —, lényegesen több időt fordít egy-egy gyártmányra, mint a fejlett kapitalista országok ipara. Ezért lényeges a termelékenység növelése, mert ennek hiányában különben hosszabb távon nem lehet a vállalat versenyképes.*

*

A Mecseki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság 101 millió forint értékben szállított gömb-papír és egyéb fatermékeket Olaszországba, Ausztriába, Jugoszláviába, Svédországba és az NSzK-ba.

*

A BÚTORÉRT VÁLLALAT Jász utcai munkahelyét és a budapesti DOMUS Áruházat Sággy Vilmos belkereskedelmi miniszter március hó folyamán megtekintette. A miniszter megállapította, hogy az 1979 év végi kínálathoz képest javult az áruválaszték. A DOMUS Áruházban Czinege Antal vezérigazgatóval, Borsi Enikő gazdasági igazgatóval, Dr. Csaplár Gábor kereskedelmi igazgatóval, Edl Román áruház-igazgatóval, Vándor Sándorral, a Közép-Magyarországi Lakberendezési Ki-

rendeltség igazgatójával, és Károly Jánossal, a kirendeltség kereskedelmi igazgatóhelyettesével tárgyalt az idei tervről és feladatokról.

Sziráky Ferenc a Belkereskedelmi Minisztérium helyettes osztályvezetője tanulmányából, mely a Kereskedelmi Szemle 1979 novemberi, és a BÚTOR 1980 februári számában jelent meg, közlünk néhány gondolatot.

A kiskereskedelem bútorgalma 1968-tól 1978-ig bezárólag folyó áron a háromszorosára növekedett.

Az egyes évekre vonatkozó adatokat az alábbi táblázat tartalmazza.

Év	Eladási forgalom millió forintban	Index		Részeseledés százalékban	
		1968=100	előző év=100	a kisker. összfor-galom-ból	a tartós fogyaszt. cikkek forgalmából
1968	2933	100,0	101,9	2,6	28,9
1969	3382	115,3	115,3	2,8	32,3
1970	4001	136,4	118,3	2,9	29,8
1971	4478	152,7	111,9	2,9	29,9
1972	4893	166,8	109,3	3,0	31,3
1973	5357	182,6	109,5	3,0	30,4
1974	6484	221,1	121,0	3,3	30,7
1975	7157	244,0	110,4	3,3	32,4
1976	7438	253,6	103,9	3,2	33,1
1977	8039	274,1	108,8	3,2	31,9
1978	8887	303,0	109,9	3,1	31,7

A forgalom évenkénti növekedési üteme nem volt egyenletes, melyet több tényező váltott ki. Elsősorban a bútork ár szintjének alakulása, a bútorkínálat, a termelés, és import, a kereskedelmi készletek, minőség, a választék nagysága, a lakosság jövedelmének növekedési üteme voltak a befolyásolási tényezők. A növekedés ütemében fontos szerepe volt az árak változásának. A bútork ár szintje a táblázatban feltüntetett időszak alatt 59,1%-kal növekedett, ami 4,7%-os értékátlagnak felel meg, ez magasabb a teljes kiskereskedelmi forgalom árindexénél.

Az árváltozás nem egyformán érintette a bútork valamennyi fajtáját. Az árszínvonal-növekedés időben sem volt egyenletes, mert 1969—1970-ben évi átlagban csak 2%-kal, 1974—1975-ben 4,8%-kal, és 1976—1978-as időszakban már 6,6%-kal növekedett. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy az egyes árelemzések előtt a forgalom az átlagot meghaladóan növekedett, míg az áremelést követő időszakokban a volumen növekedés, illetve üteme — jelentősen visszaesett.

Dr. Jávorfai Tibor

Szakfolyóirataink

Szakfolyóirataink címmel ad tájékoztatást Valkó Endre az MTESZ végrehajtó bizottsága februári üléséről, — melynek napirendjén a szaklapok munkája, eredményei és gondjai — szerepeltek, így természetesen a FAIPAR is.

Ezt megelőzően azonban még 1979-ben az Egye-

sületek maguk is értékelték és megvitatták saját folyóiratuk helyzetét és feladatait az MTESZ által megadott szempontok alapján.

Ezeknek a vitáknak az eredményeit összesítette az MTESZ Sajtóbizottságának a hivatkozott végrehajtó bizottság elé terjesztett jelentése, melyből a

FAIPAR-t érintő néhány megállapítást ismertettünk olvasóinkkal is.

Parancsoló szükség, hogy a mindenkori technikai, területi, pénzügyi kereteken belül jól gazdálkodjanak az Egyesületek a rendelkezésre álló lehetőségekkel, a színvonalas szerkesztés, a megjelenő írásk témaválasztása, mondanivalója, világsága, tömörsége stb. tekintetében.

Örvendetes — állapítja meg a jelentés —, hogy Egyesületeink többsége — ezek között példaként nevezi meg a FATE-t is — igen körültekintően készítette elő a lapbírálatokat.

A szakmai profil és az „átlagolvasó”-val foglalkozó részben megállapítja, hogy a folyóiratokban közölt cikkek túlnyomó részét *elsősorban egyetemi, főiskolai képzettségű emberek számára írják.*

Néhány kivétel azonban akad: pl. „A FAIPART, a Papíripart és a Magyar Grafikát nagy számban olvassák technikusok, sőt képzetlenebb szakmunkások is.”

Változatosak az Egyesületek válaszai arra a kérdésre, hogy „a lapban megjelenő írások mekkora hányadáról feltételezhető, hogy azokat 1—1 átlagolvasó érdeklődéssel fogadja és megérti?” A FAIPAR-nál ez 35%.

A cikkek témáival kapcsolatban új értékelés során azt állapítja meg a jelentés, hogy pl. a FATE, MÉTE, Szilikátipari Tudományos Egyesület a *gyakorlati, technológiai tárgyú írások számának a növelését szorgalmazza.*

Alapvető követelmény, hogy az Egyesületek szakfolyóiratai *„minél hatásosabban segítsék ugyanazon céloknak a megvalósítását, amelyeknek érdekében maguk az egyesületek egész tevékenységüket kifejtik”.*

Van néhány folyóirat, amelyet a szakmailag érintett állami szervekkel — főhatóságokkal közösen szerkesztenek.

A FATE „szocialista szerződést” kötött az érdekelt minisztériumokkal. Ezek a különböző együttműködési formák — gyakorlatok — igen *hasznosak.*

Ezekben az együttműködési formákban nem arra van szükség, hogy olyan rendelkezéseket, határozatokat ismertessenek a szakfolyóiratok, amelyekről az érdekeltek már megfelelően tájékozódtak, hanem hogy „*azokat a konzekvenciákat elemezzék, amelyek az időszerű feladatokból adódnak az egyes ágazatokban, vállalatoknál, intézményeknél konkrétan adódnak. Azokkal a műszaki gazdasági, szervezési (vagy akár emberi) problémákkal foglalkozzanak, amelyek a végrehajtás során keletkeznek és amelyeket a helyi vezetőknek, szakembereknek kell megoldani.*”

Fontosnak ítélik meg az Egyesületek — mellyel az MTESZ végrehajtó bizottsága is egyetért —, hogy folyamatosan adjanak számot az *egyesület életéről, tevékenységéről.* A lap tükrözze az egyesület szervezeti-mozgalmi életét is, tudósítson a vezető testületek üléseiről és eseményeiről.

A lapok olvasottságát illetően, az egyesületek becsléseiből általában az olvasható ki, hogy az adott példányszámhoz mérten — egy-két kivétellel — *jónak, vagy legalább is kielégítőnek tartják.*

Hasonlóan kedvező az összkép (vagy még jobb) *a megjelenő írások minőségének értékeléséről.*

Csak néhány esetben található bíráló hangvétel. Ezek közé tartozik a FAIPAR: „a színvonal jó, de a lektorálás (a stílus szempontjából) nem mindig alapos, az írások gyakran terjengősek. „*A sajtóbizottság megítélése szerint a lapok színvonala általában ténylegesen jónak minősíthető*” írja Valkó Endre.

Az egyesületi folyóiratok szerkesztése úgyszólván kivétel nélkül társadalmi alapon történik.

Külön tesz említést a jelentés arról, hogy „A FATE elnöksége létrehozott egy munkacsoportot a szerkesztésben közvetlenül részt nem vevő szakemberekből, ennek feladata — saját és a tagság köréből összegyűjtött kritikai észrevételekkel — segíteni a szerkesztők munkáját.

A lapok szerzőit illetően egy részük saját maga spontán jelentkezik írásaival, egy részük pedig *szervezett.* A jelentések több egyesület lapjával kapcsolatban aláhúzzák, „*hogy a szakemberek szívesen írnak, ha felkérjük őket, mert az rangot jelent.*”

Tény — állapítja meg az előterjesztett jelentés —, hogy a szakmai ambíció jóformán az egyetlen ösztönzője a cikkírásnak, mert a jelenlegi honorárium igen kevés ahhoz a munkához viszonyítva, amelyet egy *színvonalas cikk* írása megkíván.”

„*Általános törekvés jellemzi az egyesületeket a cikkbázis szélesítésében, elsősorban a fiatal szakemberek soraiból. A FAIPAR is elsősorban a fiatalok felé fordul.*”

A szerkesztők egyik gondjaként említi meg az előterjesztés, hogy „nehéz a szerzőket bíráló, vitázó cikkek írására készíteni. Megjegyzi azonban, hogy a vitázó kedvre fékezően hat a hosszú átfutási idő is.

Sok bírálat hangzott el a nyomdai kivittel, esetenként a papír minőségével kapcsolatban is.

A szövetség végrehajtó bizottsága *beható vita után — jóváhagyólag tudomásul vette a sajtóbizottság jelentését.*

A lapszerkesztéssel és lapkiadással kapcsolatos problémák megoldása érdekében több határozatot hozott a VB., melyből a FÓRUM cikke csak egy részt emel ki.

„A VB hangsúlyozza a szövetség és az egyesületek folyóiratainak kiemelkedő jelentőségét műszaki kultúránk, tudományos haladásunk és ennek révén egész fejlődésünk szempontjából, ennek megfelelően értékeli, messzemenően elismeri a lapok szerkesztőinek és munkatársainak eredményes, önzetlen társadalmi munkáját. Ez a tevékenység, amely az egyesületi mozgalomnak, az egyesületi életnek mindig is fontos tényezője volt, ma növekvő jelentőségű a tudomány és a technika terén tapasztalható gyors változások miatt, de különösen a gazdaságunk fejlődésében jelentkező nehézségekre való tekintettel. Ezért sokszorosan indokoltak azok az erőfeszítések, melyek a szaklapokban rejlő lehetőségek még teljesebb kihasználását célozzák...”

dr. Jávorfai Tibor

H O L Z I N D U S T R I E

<i>Dobrotka László</i> : Begrüssung des Wissenschaftlichen Vereines für Holzindustrie anlässlich des 30-jährigen Jubilæums — — — — —	161
<i>Strobl Kálmán</i> : 30 Jahre des Wissenschaftlichen Vereines für Holzindustrie (FATE) — — — — —	163
<i>Mészáros István</i> : Dreissigjährige Entwicklung und Tätigkeit des Ungarischen Bundes der Holzindustrie im Rahmen des Wissenschaftlichen Vereines für Holzindustrie — — — — —	169
<i>Szabó Lajos</i> : 1950 — Gründung des Wissenschaftlichen Vereines für Holz- industrie in der Stadt Szeged — — — — —	172
<i>Dr. Solymos Gyula</i> : Dreissigjährige Tätigkeit der Sektion für gemischte Holz- industrie — — — — —	173
<i>M. Dessewffy Imre</i> : Die Entwicklung und weitere Aufgaben der Primärholz- industrie — — — — —	175
<i>Szabadhegyi Győző</i> : FATE-Leben in Sopron — — — — —	179
<i>Szalay Ferenc</i> : Die Rolle der örtlichen Organisation des Wissenschaftlichen Vereines für Holzindustrie im Komitat Heves in der Entwicklung der Un- ternehmen der Holzindustrie — — — — —	181
<i>Dr. Dalocsa Gábor</i> : Zur Jubileen der Ingenieurbildung für Holzindustrie — —	182
<i>Dr. Fáy Mihály</i> : Geburt eines neuen Industriezweiges — — — — —	184
<i>Szalay Ferenc</i> : Die Gründung und die Tätigkeit der örtlichen Gruppe des Wissenschaftlichen Vereines für Holzindustrie im Komitat Zala — — —	187
<i>Vincze László</i> : Klub der Museumfreunde der Gruppe des Wissenschaftlichen Vereines für Holzindustrie in der Stadt Csongrád — — — — —	188
<i>Beilage</i> : Dreissigjährige Entwicklung der Holzindustrie	

W O O D W O R K I N G I N D U S T R Y

<i>Dobrotka László</i> : Congratulation to the 30th Anniversary of Scientific Association for Woodworking Industry — — — — —	161
<i>Strobl Kálmán</i> : 30 Year of Activity of Scientific Association for Woodworking Industry — — — — —	169
<i>Szabó Lajos</i> : 1950 — Foundation of Scientific Association for Woodworking Industry in Szeged — — — — —	172
<i>Dr. Solymos Gyula</i> : Activity of Section for Miscellaneous Woodworking Industry	173
<i>M. Dessewffy Imre</i> : Development and Further Tasks of Primary Woodworking Industria — — — — —	175
<i>Szabadhegyi Győző</i> : The Organizational Life in the Scientific Association for Woodworking Industry in Sopron — — — — —	179
<i>Szalay Ferenc</i> : Role of the Organization of Scientific Association for Woodwor- king Industry in the County Heves in Developing of Woodworking Enter- prises — — — — —	181
<i>Dr. Dalocsa Gábor</i> : Jubilee of Engineer Training for Woodworking Industry —	182
<i>Dr. Fáy Mihály</i> : The Rise of a New Industrial Sector — — — — —	184
<i>Szalay Ferenc</i> : Foundation and Activity of our Scientific Association' Group in Counry Zala — — — — —	187
<i>Vincze László</i> : Club of Museum Friends of our Scientific Association's Group in Csongrád — — — — —	188
<i>Supplement</i> : 30 Year Development of Woodworking Industry	

Szövetkezetünk faipari üzemága hosszú évek óta termel jó minőségű hasított és hámozott furnérokat.

Dió-, kőris-, tölgy-, bükk-, hárs-, éger- és nyár-furnérok szállítását azonnal, raktárról vállaljuk, 250 cm hosszúságig.

Furnérok szállítását megadott méretekben korszerű KUPER gépekkel összeragasztott terítékben is vállaljuk rövid határidőn belül.

Fűrészüzemünk által termelt tölgy, dió és kőris fűrészárak szállítását raktárról vállaljuk.

Megrendelés esetén, megadott méret szerinti bútorléc gyártását ugyancsak vállaljuk.

C í m ü n k : Pilisvölgye Magyar—Bolgár Barátság Mgtsz

S O L Y M Á R, Mátyás u. 37.

Telefon: 687-169. Üzemvezető: Dr. Nagy Istvánné